БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 88 (17.668). • 16 апрель 1980 йил, чоршанба • Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ МЕҲНАТКАШЛАРИ! КПСС XXV СЪЕЗДИНИНГ ТАРИХИЙ ҚАРОРЛАРИНИ БАЖАРИШ УЧУН КУРАШИНГИЗ!

РИВОЖЛАНГАН СОЦИАЛИЗМ ИМКОНИЯТЛАРИНИ ТЎЛИҚРОҚ ЮЗАГА ЧИҚАРИНГИЗ!

(КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ 1 МАЙ ЧАҚИРИҚЛАРИДАН).

ИЛҲОМБАХШ МЕҲНАТИМИЗ— ДОҲИЙ ЮБИЛЕЙИГА!

БЕШ КУНЛИК ИШ— ТЎРТ КУНДА

Самарадорлик ва сифатни байроқ қилиб олган улуғвор ўнинчи беш йиллигимизнинг улкан вазифаларини муваффақиятли бажариш мусобақасида ажойиб ташаббуслар вужудга келмоқда, яширниб ётган резервларни ҳаракатга келтириш, ресурслардан самарали фойдаланиш, пировард натижалар учун қизғин кураш тобора авж олмоқда. «Башарти, одамлар дадил ишга киришсалар, ташаббусга имконият яратсалар, амалий янгиликларни қўллаб-қувватласалар муваффақият таъминланган бўлади», — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев Москвадаги Бауман сайлов округи сайловчилари ҳузурида сўзлаган нутқида.

Партия XXV съезди тарихий қарорларини рўёбга чиқариш учун курашда ишчи коллективлари кўрсатаётган ибрату намунанинг мисоллари кўп. Тошкентдаги «Ҳурмат Белгиси» орденли 1-уйсозлик комбинати коллективида ҳамкасбларнинг илғор иш усуллари ва тажрибалари чуқур ўрганилади, улардан энг мақбуллари татбиқ этилади. Корхонанинг СССР Давлат мукофоти лауреати Исмоил Орипов бошлиқ бетончилар бригадаси аъзолари беш йиллик бошланган кезларда: «Беш кунлик топшириқни тўрт кунда бажарамиз» деган шиорни кўтариб чиқишди. Ишчи сўзининг қатъийлигини таъминлаш учун фидокорона меҳнат қилинди. Бетончилар бригадаси коллективи ваъдасига вафо қилди. Ўтган йил декабрдаёқ беш йиллик топшириқ муваффақиятли бажарилди. Бугунги кунда азамат бригада 1981 йилнинг иккинчи ярми ҳисобига меҳнат қилмоқда.

И. Орипов бригадасининг тажрибалари уйсозлар коллективида чуқур ўрганилди, кенг қўллаб-қувватланди. Доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини катта меҳнат зафарлари билан нишонлашга бел боғлаган А. Борисенко, С. Саматов, В. Марков, Г. Асфандиёров, Г. Моргунов, В. Галькин, А. Эрматов, В. Грох ва К. Каримов бошлиқ бригадалар коллективлари ҳам резервларни ҳаракатга келтириш йўли билан беш кунлик ишни тўрт кунда бажариш ташаббусига қўшилдилар. Уйсозлик комбинатининг илғор бригадалари аҳолига кўплаб шинам уй-жой биноларни қуриб беришни тезлаштириш учун оммавий юриш бошладилар. Улар Ўзбекистоннинг барча қурувчиларига мурожаат этиб, мазкур ташаббусни қўллаб-қувватлашга ва 1980 йилни ленинчасига, коммунистчасига ишлаш билан нишонлашга, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақага қўшилишга даъват қилдилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети тошкентлик уйсозлар илғор бригадаларининг ана шу ватанпарварлик ташаббусини маъқуллади.

Ташаббускорлар ибрати республикамиздаги кўпгина корхоналарда, халқ хўжалигининг турли тармоқларида кенг қўллаб-қувватланмоқда. Масалан, Наманган уйсозлик комбинатининг Аҳмад Султонов бошлиқ пардозловчилар ва Валентин Ляптев раҳбарлик қилаётган монтажчилар бригадалари коллективлари ҳам тошкентлик ҳамкасблари даъватига қўшилиб, беш кунлик топшириқни тўрт кунда бажармоқдалар. Фарғона уйсозлик комбинатида тармоқ ишлаб чиқариши илғорларининг энг яхши тажрибаларига чуқур ҳурмат билан қараш, энг мувофиқларини корхона ишида кенг қўллаш анъана бўлиб қолган. Уйсозлар мусобақасида Н. Злобин методига амал қилиш ажойиб самаралар келтирмоқда. Бригада пудрати асосида ишлаётган Аҳмаджон Мамажонов бош бўлган дурадгорлар бригадаси 1983 йилнинг дастлабки квартали топшириқларини бажаришга киришиб кетди. Анатолий Михеев, Иван Черних бошлиқ электр пайвандчилар, монтажчилар бригадалари ҳам беш кунлик топшириқни тўрт кунда бажаришга муваффақ бўлмоқдалар.

Илғорларнинг тажрибаси шуни кўрсатадики, тошкентликлар ташаббусини қурилиш ишлаб чиқариши билан алоқадор барча коллективлар баравар қўллаб-қувватлагандагина эришиладиган самаралар салмоғи ортиб бораверади. Қарши чўлини ўзлаштириш мусобақаси ғолиблари орасида объектларга юк ташиб бераётган автомобиль корхоналари шофёрлари, Бухородаги ёрдамчи пудратчи ташкилотларнинг коллективлари ҳам тошкентликлар ташаббусига лаббай деб жавоб бердилар.

Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари хўжалик органлари билан ҳамкорликда иш самарадорлигини ошириш учун мусобақани авж олдиришда бош-қош бўлишлари, резервларни ҳаракатга келтириш чораларини кўришлари зарур. Баъзи корхоналарда ҳамон таъминотнинг мазаси йўқ, айрим коллективларда машина-ускуналардан самарали фойдаланилмаяпти. Хом ашёнинг, энергиянинг ва бошқа ресурсларнинг исроф бўлишига йўл қўяётган коллективлар ҳам йўқ эмас. «Киров районидаги 53-автобаза (директори ўртоқ И. Раҳимов) электр энергиясидан фойдаланишда тежамкорликка амал қилмаяпти, — деб ёзади фарғоналик газетхонлар И. Абдуллаев ва С. Нишонбоев ўртоқлар редакцияга йўллаган мактубларида. — Корхонада шу йилнинг январь ва февраль ойларидагина 12 минг ўрнига 27 минг 584 киловатт-соат электр энергия сарфлаб юборилган. Кўриниб турибдики, электр энергиясидан фойдаланишда корхона раҳбарлари ва мутахассислари етарли назорат ўрнатмаганлар».

Вазифа — халқ хўжалигининг турли тармоқларида имкониятлардан самарали фойдаланиш, резервларни ҳаракатга келтириш йўли билан якунловчи йил юксак мажбуриятларини тўла-тўкис бажаришдан, бунинг учун энг илғор тажрибаларни, ишда самарадорликни ва сифатни оширишга ёрдам берадиган усулларни кенг қўллашдан иборат. Мусобақанинг ленинча принциплари талабларига қатъий амал қилиш зарур.

Тошкентлик уйсозларнинг беш кунлик ишни тўрт кунда бажариш ҳақидаги ватанпарварлик даъвати ишлаб чиқариш самарадорлигини, меҳнат унумдорлигини янада оширишга хизмат қилади. Ана шундай илғор тажрибаларга, ибратли ташаббусларга кенг амал қилиш партия XXV съезди қарорларининг зиёда бажарилишига имкон беради.

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ. Бағдод районидаги «Победа» колхози маккажўхорикорлари экин қатор ораларига ишлов беришни бошлаб юбордилар. Бу ерда 200 гектарга яқин майдондаги маккажўхори баравж бўлиб ўсмоқда. Маккажўхорикорлар гектаридан 80 центнердан дон ҳамда 550 центнердан кўкпоя олишга қарор қилишган. Суратда: маккажўхоричилик бригадаси механизатори Холдорали Қодиров.

А. Тўраев фотоси.

ЧИГИТ УНИБ ЧИҚДИ

АНДИЖОН («Совет Ўзбекистони» мухбири). Марказий Фарғонада жойлашган қўриқ Комсомолобод райони механизаторлари партиямизнинг 1 Май Чақириқларини кўтаринки руҳ билан кутиб олдилар. Улар Андижон областида биринчи бўлиб чигит экишни тугалладилар. Райониинг қумлоқ жойларида чигит униб чиқа бошлади.

«Дўстлик» совхозининг Икромжон Мамажонов, Собитхўжа Ҳакимов, Акбарали Қамбаров бошлиқ бригадаларда ер бети ёш ниҳоллар билан қопланмоқда. Бу қора чигитни кенг қаторлаб экиш самарасидир. Қўриқ район деҳқонлари ҳозир тўла гектарлар яратиш учун катта юриш бошладилар.

ТЕЗ ВА СОЗ ЭКИНГ!

Республика областларида чигит экишнинг бориши тўғрисида шу йил 15 апрелга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда чигит экилган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён (планга нисбатан процент ҳисобида).

Тошкент	3,9	98,1
Сурхондарё	6,8	89,4
Андижон	8,6	87,8
Наманган	8,5	83,8
Қашқадарё	7,3	72,6
Жиззах	9,0	72,6
Бухоро	8,2	59,0
Сирдарё	9,0	58,2
Фарғона	8,2	44,4
Самарқанд	9,0	44,3
Хоразм	1,5	3,5
ҚҚАССР	1,0	2,2
Республика бўйича:	7,1	61,3
Шу жумладан ингичка толали:		
Сурхондарё	1,9	98,8
Қашқадарё	6,7	89,4
Бухоро	10,5	80,8
Наманган	15,1	80,3
Республика бўйича:	4,7	93,4

«ҚИЗИЛ ШАНБАЛИК» ТЎЛҚИНИДА

Коммунистик шанбаликка саноқли кунлар қолди. Бугун ишонч билан айтиш мумкинки, республикамизда ҳамма нарса меҳнат байрамига тайёр. Шаҳарлар, районлар ва меҳнат коллективларида «Қизил шанбалик»нинг аниқ ва ташкилий жиҳатдан пишиқ-пухта ўтиши учун ҳамма иш қилинди. Область, шаҳар ва район партия комитетлари ҳузурида шанбаликка раҳбарлик қилиш учун тузилган штаблар оператив, амалий иш олиб бормоқда. Улар партия ва хўжалик органлари билан ҳамкорликда кунлик топшириқлар ва иш ҳажмини белгилаб, шанбалик қатнашчилари учун иш жойини ҳозирлаб қўйдилар. Аввалги йилларда бўлганидек, 19 апрелда ҳаммаёқда энг яхши кўрсаткичларга эришиш ҳамда «Қизил шанбалик» ғолиби номини олиш учун социалистик мусобақа авж олдирилади. Шу куни шанбалик қатнашчиларининг аъло кайфиятда бўлишлари учун алоҳида ғамхўрлик қилинади. Маданият ва савдо ташкилотлари 19 апрелга масъулият билан тайёргарлик кўрдилар.

Республика штаби олаётган хабарлар ана шундан далолат беради.

ТОШКЕНТ

Москва шаҳри илғор коллективларининг В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини зарбдор меҳнат билан нишонлаш тўғрисидаги ташаббуси Тошкент области меҳнатчилари ўртасида кенг қанот ёзди. Областнинг ҳамма ерида «Ленинчасига, коммунистчасига яшаймиз, ишлаймиз ва курашамиз!» деган кун тартиби билан очиқ партия йиғилишлари ўтмоқда. Улар область меҳнаткашларининг В. И. Ленин юбилейини янги зафарлар билан кутиб олаётганликларини кўрсатмоқда. Сўзга чиқаётган нотиқлар коммунистик шанбаликни уюшқоқлик билан ўтказажакларини, шу куни энг юқори меҳнат унумдорлигига эришишга азму қарор қилганликларини билдирмоқдалар. Масалан, «Ташзаготхлопкопром» бирлашмасининг барча ўнта пахта тозалаш заводи ва механика устахоналари коллективлари 19 апрелда энг юқори меҳнат унумдорлигини қўлга киритиш ҳамда ускуналардан оқилона фойдаланишга қарор қилдилар. Шанбаликда бирлашманинг 2400 нафар ишчиси 545 тонна тола, 70 тонна линт, 830 тонна чигит, жами 800 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаш мажбуриятини олди. Беш йиллик фондига 14,7 минг сўм ўтказилади. 3 мингдан зиёд киши ободонлаштириш ишларида қатнашади.

Темир йўл ва автомобиль транспорти Бекобод ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчи ва хизматчилари 27,5 минг тонна юк, одатдагидан 2,5 минг тонна кўп юк ташиш, меҳнат унумдорлигини 10 процент ошириш, юзлаб килограмм ёнилғини тежаб қолишга сўз бердилар.

Чирчиқдаги қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинатининг 240 нафар илғор ишчиси, 3 бригадаси 19 апрелгача беш йиллик планларини бажарадилар. 73-цех ишчиси З. Побединская ўн бир ярим йиллик шахсий нормасини адо этганлиги ҳақида ғалаба рапортига имзо чекади. Область бўйича ҳаммаси бўлиб 5 минг киши икки беш йиллик шахсий топшириғини бажарганлиги ҳақида шу куни рапорт беради. 72 минг нафар меҳнатчи эса ўнинчи беш йиллик планини якунлайди.

Коммунистик шанбалик куни Орджоникидзе районидаги «Маданият» колхозининг пешқадам тракторчилари М. Абдусаматов ва Х. Комиловлар уч смена нормасини ўринлатиш иштиёқини билдирдилар. Умуман 19 апрелда область бўйича жами 170 минг колхозчи ва совхоз ишчиси иштирок этади.

САМАРҚАНД

Самарқанд область партия комитети Бутуниттифоқ коммунистик шанбалигини ўтказувчи область штабининг навбатдаги ахборотини тинглади.

Самарқанд областининг 810 мингдан ортиқ меҳнатчиси 19 апрель куни эрта тонгданоқ аъло кайфият билан завод ва фабрикаларга, фермаларга, пахта далалари ва боғ-роғларга ишга йўл оладилар. Саноат корхоналари коллективлари 19 апрелда 5,1 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлайдилар. Унинг кўпчилик қисмини кенг истеъмол моллари ташкил қилади.

Буюк почин анъаналарига чексиз содиқ бўлган область меҳнаткашлари «Қизил шанбалик»да 5 та темир йўл вагони, 2 километр узунликдаги темир йўл изини ремонт қилиб, 20 минг тонна халқ хўжалик юкларини ортадилар ва туширадилар. 45 та корхона ташкилот, 157 та смена, бригада, участка, 2350 нафар илғор ишчи фақат тежаб қолинган хом ашё, материал, ёқилғи ва электр энергияси ҳисобига ишлайди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА КЕНГАШ

14 апрель куни КПСС Марказий Комитетида Ғарбий Сибирь нефть-газ комплекси районидаги капитал қурилишни кучайтириш масалалари юзасидан кенгаш бўлиб ўтди.

Кенгашда КПСС Марказий Комитетининг секретари В. И. Долгих доклад қилди.

Докладни муҳокама қилишда бир қанча министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, область ва шаҳар партия комитетларининг биринчи секретарлари, план органларининг, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари иштирок этдилар.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети, шахсан ўртоқ Л. И. Брежнев Ғарбий Сибирь нефть-газ комплексини вужудга келтиришга, шу ўлка меҳнаткашларининг социал-маиший ва маданий шароитларини яхшилашга доимо эътибор бериб келаётганликлари кенгашда таъкидлаб ўтилди. КПСС XXIV ва XXV съездларининг қарорларига биноан шу регионни ривожлантириш ишлари юксак суръатлар билан амалга оширилмоқда, қисқа муддатда бу регион мамлакатнинг асосий ёқилғи-энергетика базасига айланди. Ўнинчи беш йиллик топшириқлари муваффақиятли бажарилмоқда, беш йил мобайнида нефть қазиб чиқариш бу ерда 2 баравардан зиёд, газ қазиб чиқариш 4,5 баравар кўпайди. Ғарбий Сибирь ер ости бойликларини ўзлаштираётган меҳнат коллективлари партиянинг ғамхўрлигига фидокорона, серунум меҳнат билан жавоб бермоқдалар, зўр самарадорлик билан ишламоқдалар.

Ғарбий Сибирь нефть-газ комплексини янада ривожлантириш халқ хўжалигининг ёқилғи-энергетика ресурсларига бўлган эҳтиёжларини таъминлаш системасидаги асосий вазифадир. Бироқ, кенгашда комплексни ривожлантиришнинг айрим йўналишларида, айниқса, уй-жой, маданий-маиший, социал объектлар ва автомобиль йўллари қурилишида жиддий камчиликлар борлигига эътибор қаратилди.

Кейинги вақтларда КПСС Марказий Комитети билан СССР Министлар Совети Ғарбий Сибирда капитал қурилишни кучайтириш юзасидан муҳим аҳамиятга эга бўлган қўшимча чораларни кўрганликлари кенгашда қайд этилди. Бу тадбирлар СССР Оғир индустрия корхоналари қурилиши министрлиги, СССР Қурилиш министрлиги, СССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги қурилиш ташкилотларининг, шунингдек Украина, Белоруссия, Латвия, Литва, Эстония, Ўзбекистон ва Қозоғистон ССР Министлар Советларига, Москва шаҳар ижроия комитетига ва Ленинград шаҳар ижроия комитетига қарашли қурилиш ташкилотларининг қўшимча кучларини шу ерга жалб этишни кўзда тутади. Улар белгиланган топшириқларни юксак уюшқоқлик ва интизом билан бажаришлари зарурлиги алоҳида таъкидланди. Мазкур республикалар ва шаҳарларнинг партия ҳамда совет органларига Ғарбий Сибирга уй-жой конструкциялари ва бинокорлик материаллари етказиб берилиши устидан қатъий назорат ўрнатиш таклиф қилинди.

Кенгаш иштирокчилари партия ва хўжалик органларининг Тюмень ва Томск областларида нефть ва газ қазиб чиқаришни кўпайтириш, уй-жой биноларини, маданий-маиший ва социал объектларни ишга тушириш юзасидан белгиланган топшириқларни сўзсиз бажариш соҳасидаги вазифаларини ҳар томонлама муҳокама қилдилар. Шаҳарларни ва посёлкаларни комплекс тарзда сифатли қилиб қуришга, автомобиль йўллар қурилишини кучайтиришга, қурилиш ишларининг ташкил этилишини такомиллаштиришга катта эътибор берилди. Мамлакатнинг бошқа республикаларидан, областлари ва шаҳарларидан Ғарбий Сибирь қурилишларига юборилаётган меҳнаткашларни қабул қилиб олиш, жойлаштириш ва уларга зарур маданий-маиший шароитларни яратиб бериш вазифалари кўриб чиқилди.

Кенгаш матбуот, радио ва телевидение органларига айрим корхона ва ташкилотлар ишидаги ижобий тажрибани кенг ёритишни, ишлаб чиқариш ва қурилиш коллективларининг социалистик мусобақасини оператив равишда ёритиб боришни тавсия этди.

ҚАЛБ АМРИ БИЛАН

Ленин комсомоли капитал қурилишга оталиқ қилиш соҳасидаги ўзининг шонли тарихига янги, ёрқин саҳифа битди. КПСС Марказий Комитети 1979 йил ноябрь Пленумининг қарорларига жавобан «Молодогвардеец» Бутуниттифоқ зарбдор комсомол отрядининг қатнашчилари бўлган 7 минг йигит ва қиз беш йилликнинг энг муҳим халқ хўжалик қурилишларига жўнаб кетди.

14 апрель куни Москвадаги «Россия» давлат марказий концерт залида бўлиб ўтган тантанали митинг қатнашчилари отряд жангчиларига катта ҳаётга оқ йўл тилаб қолдилар.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Бутуниттифоқ «Молодогвардеец» зарбдор комсомол отряди қатнашчиларига йўллаган табрикномасини митинг аҳли гулдурос қарсаклар билан кутиб олди. Табрикномани ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Б. Н. Пастухов ўқиб эшиттирди.

Фахрли топшириқни бажаришга киришишга тайёрлик тўғрисидаги рапорт эшитилади. Отряд жангчилари баланд руҳ билан КПСС Марказий Комитетига, ўртоқ Л. И. Брежневга мактуб қабул қилдилар.

(ТАСС).

Олий ўқув юртлариаро илмий-назарий конференция

15 апрель куни Тошкентда «Социалистик революциянинг ленинча назарияси ва ҳозирги замон» мавзуида В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига бағишланган олий ўқув юртлариаро илмий-назарий конференция бўлиб ўтди. Конференцияда олий ўқув юртларининг ўқитувчилари ва студентлари билан биргаликда Тошкент областидаги шаҳар ва район партия комитетларининг секретарлари, идеология ишлари билан шуғулланувчи ходимлар иштирок этдилар.

Республика олимлари «В. И. Ленин — социалистик революциянинг гениал стратеги», «Социал тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаш ленинча принципи», «Ленин ва Ўрта Осиё» мавзуларида ва бошқа мавзуларда лекциялар ўқидилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республиканинг совет органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунининг олтмиш йиллиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Госплани тайёрлаш бўлимининг бошлиғи ўртоқ Юсуф Турғунович Зокировни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

(ЎзТАГ).

ИЛМ-ФАНДА АВТОРЛИК ҲУҚУҚИ

15 апрель куни Тошкентда очилган Бутуниттифоқ кенгаши илмий ютуқларни ҳуқуқий ҳимоя қилиш ва уларни коммерция йўли билан реализация этиш масалаларига бағишланди. Кенгашни СССР Фанлар академияси ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, Бутуниттифоқ ихтирочилар ва рационализаторлар жамиятининг марказий кенгаши уюштирган.

Муҳокама этиш учун тақдим этилган докладларда патент-лицензия ишларини такомиллаштиришнинг ҳамда шу асосда илмий тадқиқотлар самарадорлиги ва сифатини оширишнинг турли жиҳатлари, қардош республикаларнинг илмий-тадқиқот муассасаларида, олий ўқув юртларида, илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаларида тўпланган ана шундай иш тажрибаси кўриб чиқилмоқда.

(ЎзТАГ).

ДЕЛЕГАЦИЯ ЖЎНАБ КЕТДИ

СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат Ш. Р. Рашидов бошчилигидаги Совет давлат делегацияси Зимбабве мустақил деб эълон қилиниши муносабати билан ўтказиладиган тантаналарда қатнашиш учун 14 апрелда Москвадан Солсберига жўнаб кетди. Делегация составида СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Л. Ф. Ильичев, СССР ташқи ишлар министрлигининг бўлим мудири В. А. Устинов бор.

Делегацияни аэродромда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, РСФСР Министрлар Советининг Раиси М. С. Соломенцев, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари И. Г. Кэбин, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. С. Рижов, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар. (ТАСС).

КООПЕРАТОРЛАР КЕНГАШМОҚДА

Ўнинчи беш йиллик мобайнида «Ўзбекбирлашув» системасида чакана товар обороти учдан бир баравар кўпайди. Жиззах, Қарши даштларидаги қўриқ районларининг деҳқонларига маҳсулотлар сотиш айниқса ортди. Қишлоқ меҳнаткашларига хизмат кўрсатиш даражаси такомиллашди, меҳнат унумдорлигини оширишнинг, тежамкорлик режимининг қўшимча резервлари қидирилди. «Ўзбекбирлашув» кенгашининг 15 апрель куни Тошкентда бўлиб ўтган йиғилишида ана шу ҳақда гапирилди. Кооператорлар КПСС Марказий Комитетининг 1979 йил ноябрь Пленуми қарорларини ҳамда КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Матлубот кооперациясини янада ривожлантириш ва унинг фаолиятини яхшилаш тўғрисида»ги қарорини бажариш соҳасида Ўзбекистон матлубот кооперацияси ходимларининг вазифаларини муҳокама қилдилар.

«Ўзбекбирлашув» правлениеси раиси З. Ш. Сирожев доклад қилди.

Йиғилиш ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. С. Ашуралиев, «Центросоюз» правлениеси раисининг ўринбосари В. Г. Нестеренко иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

Учиш программасига мувофиқ

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 15 апрель. (ТАСС). Леонид Попов билан Валерий Рюмин «Салют-6» — «Союз-35» — «Прогресс-8» орбитал илмий-тадқиқот комплексининг ичида бажаришга мўлжалланган ишларни давом эттирмоқдалар.

Кеча станция бирлашган мотор установкасига ёқилғи тўлдириш системалари контролдан ўтказилди. Текшириш чоғида космонавтлар ёқилғи магистралларининг герметиклигига ҳамда ёқилғи тўлдириш қурилмалари ишга тайёрлигига ишонч ҳосил қилдилар.

Бугун экипаж станцияни консервация ҳолатидан чиқазиш билан бир вақтда ресурсини ишлаб бўлган айрим агрегатлар ва аппаратларни кўчириб олиб алмаштирмоқда. Космонавтлар станцияни электр билан таъминлаш системасининг энг мақбул параметрларини тиклаш мақсадида юк кемасида келтирилган янги аккумуляторларни ўрнатмоқдалар.

Куннинг иккинчи ярмида қуёш батареяларининг мўлжал олдириш системасини бошқарувчи икки блокдан бирини ҳамда атмосфера намлигидан сув регенерация қилувчи системада кондицияловчи блокни алмаштириш мўлжалланган.

Медицина назорати маълумотлари ва космонавтларнинг хабарларига кўра Леонид Попов билан Валерий Рюмининг соғлиғи яхши ва ўзларини дуруст ҳис қилмоқдалар.

«Салют-6» станцияси ҳамда «Союз-35» ва «Прогресс-8» кемалари ичидаги системалар нормал ишлаб турибди.

Республика колхоз ва совхозларида дон учун маккажўхори экишнинг бориши тўғрисида шу йил 15 апрелга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда, учинчи устун — мавсум бошидан буён (топшириққа нисбатан процент ҳисобида).

Қашқадарё	—	100,0
Сирдарё	1,3	87,6
Сурхондарё	—	85,7
Тошкент	6,9	83,5
Самарқанд	0,1	80,1
Наманган	1,3	79,8
Андижон	0,7	77,1
Бухоро	7,3	74,8
Фарғона	4,7	67,5
Жиззах	0,8	62,3
Хоразм	3,0	17,4
ҚҚАССР	1,1	3,3
Республика бўйича:	2,0	67,9

РИВОЖЛАНГАН СОЦИАЛИСТИК ЖАМИЯТ

НАЗАРИЯ МАСАЛАЛАРИ

Социализм ва коммунизм қурилиши йўллари тўғрисида В. И. Ленин яратган фан унинг назарий ижодининг гултожи бўлди. Илмий тафаккурнинг буюк доҳийси ва чинакам халқ йўлбошчиси, оташин революционер, Коммунистик партиянинг ва дунёда биринчи социалистик давлатнинг бунёдкори Ленин ўзининг бутун ёрқин, қаҳрамонона ҳаётини улуғ ва олижаноб ишга — пролетариатни ва барча мазлумлар оммасини социал озодликка чиқариш учун, меҳнат аҳлининг бахт-саодати учун курашга бағишлади.

Маркс билан Энгельснинг содиқ ва матонатли издоши сифатида жаҳон синфий кураш майдонига чиққан Ленин уларнинг революцион таълимотини ҳар томонлама ривожлантирди. Илмий башорат қилишдек, содир бўлаётган воқеа ва ҳодисаларнинг том маъносига ғоят теран назар ташлашдек беқиёс истеъдод эгаси бўлган Ленин янги тарихий шароитларни анализ қилишга диалектик-материалистик методни ижодий татбиқ этиб, марксизмнинг ҳамма таркибий қисмларини принципиал муҳим қоидалар билан бойитди, унинг ривожида янги босқич очди.

Улуғ доҳий туғилган куннинг 110 йиллиги тобора яқинлашаётган шу қутлуғ кунларда у яратган таълимот — ленинизмнинг ҳаётбахш кучи янада зўр куч билан жўш урмоқда. **«Ривожланган социалистик жамият қурилганлиги,** — дейилади КПСС Марказий Комитетининг «В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги тўғрисида»ги қарорида. — **КПСС билан совет халқининг Ленин ғояларини рўёбга чиқариш соҳасидаги фаолиятининг жаҳоншумул-тарихий якуни бўлди, бу жамиятда янги тузумнинг бунёдкорлик кучлари, унинг чинакам инсонпарварлик моҳияти тўла намоён бўлмоқда».**

Ривожланган социализм ҳақидаги таълимот илмий коммунизм ҳақидаги йирик назарий кашфиётлардан биридир. Ф. Энгельс таъкидлаганидек, **коммунистик жамиятга ўтиш босқичлари ҳақидаги масала «...мавжуд бўлган ҳамма масалалар ичида энг оғиридир».**

Маълумки, В. И. Ленин илмий коммунизм назариясини ривожлантириш билангина чекланиб қолмади. У фаннинг барча соҳалари, хусусан философия, сиёсий иқтисод, тарих, ҳуқуқ фанларини ҳам атрофлича ривожлантирди. В. И. Лениннинг бу борадаги хизматлари фанлар ривожининг характери ва формаларига ҳал қилувчи таъсир кўрсатди. В. И. Ленин ва у барпо этган партия революцион назарияни практика билан ажралмас бирликда ривожлантириб, мамлакатимизда социалистик ўзгаришлар масаласини энг моҳирона ва энг мақбул тарзда ҳал қилишга муваффақ бўлдилар. Владимир Ильич мамлакатимиз тараққиётининг қонуниятларини олдиндан кўриб, унинг моддий, социал-иқтисодий, сиёсий ва маънавий шароитларини ҳисобга олган ҳолда ривожланган социализм назариясини ишлаб чиқиш зарурлигини алоҳида таъкидлади. Унинг бу ғоялари Совет давлати барпо этилган дастлабки йилларда ёзилган асарларида, айниқса яққол ифодаланган. В. И. Ленин томонидан ижодий ривожлантирилган, давримизнинг атоқли сиёсий арбоби ўртоқ Л. И. Брежнев, партиямиз ва давлатимизнинг бошқа арбоблари асарларида бойитилган ва конкретлаштирилган, қардош партиялар амалий фаолияти ва улкан тажрибаси билан тўлдирилган социализмнинг марксистик концепцияси омманинг ижодий ғайрати туфайли реал воқеликка айланди.

«Ривожланган социалистик жамият» терминининг ўзи Владимир Ильич томонидан ижод қилинган. Коммунистик жамиятнинг қарор топиши ва ривожланиш қонуниятларини бузиб кўрсатган ревизионистик қарашларга қарши В. И. Ленин бундай деб ёзган эди: **«Биз албатта ривожланган социалистик жамият нуқтаи назаридан гапирганда илмий коммунизм асосчиларининг асарларига асосланиб, социализмнинг изчил умумий ғоясини ишлаб чиқамиз».**

Капитализмдан социализмга ўтиш уч даврдан иборат. 1917—1936 йилларни ўз ичига олган биринчи даврда капитализмдан социализмга ўтиш, «ким-кимни енгади» проблемаси ҳал қилинди. Бу масала ленинчи партия раҳбарлигида социализм фойдасига ҳал этилди. Социализм 1930 йилларнинг биринчи ярмида асосан ғалаба қозонди. Бу вақтгача совет халқи коммунизмнинг биринчи, қуйи босқичи — социализмга ҳали ўтмаган эди.

Иккинчи давр 1937 йиллардан 1959 йилларнинг охиригача бўлган давр бўлиб, у социализмнинг тўла-тўкис қурилиши давридир.

Учинчи давр 1959 йиллар охири ва 1960 йиллар бошларидан бошланди. Совет халқи эндиликда социализмнинг юқори — ривожланган даврида коммунизмнинг олий босқичи асосларини қураётир. Шундай қилиб, давр нуқтаи назаридан 1960 йилларнинг боши ва ҳозирги давр СССРда ривожланган социализм давридир. Бу ҳол Янги Конституцияда яққол ифодаланди.

Ривожланган социалистик жамият қудратли моддий-техника базасига эгадир. Совет жамияти ҳозирги тараққиётининг ўзига хос белгиси шундаки, бир-бири билан ўзаро боғлиқ бўлган, ўз ичига мамлакатимиздаги барча республикалар халқ хўжалигини олган ҳамда бутун мамлакат манфаатларини кўзлаб ягона давлат плани асосида ривожланувчи умумиттифоқ экономикаси ўз ривожида юксак босқичга кўтарилди. Бу экономика кишиларнинг тобора ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини янада тўлароқ қондириш имконини бермоқда. Бу ҳол КПСС XXIV ва XXV съездлари қарорларида ўз ифодасини топди.

Ривожланган социалистик жамият — бу бутун мамлакат ва ҳар бир республика экономикаси ва маданияти гуркираб яшнаган жамиятдир. Совет ҳокимияти йилларида барча миллий республикалар СССРда яшовчи қардош халқлар, аввало улуғ рус халқининг яқиндан ёрдамида ўз диёрларида энг янги техникага асосланган замонавий саноатни яратдилар. Чор Россиясининг феодал ва ярим феодал четка ўлкаларида, жумладан Ўрта Осиё республикаларида, бизнинг диёримизда кўпдан-кўп саноат ва маданий марказлар, янгидан янги обод шаҳарлар, қишлоқлар бунёд этилди. Илгари қолоқ бўлган халқлар азоб-уқубатли капиталистик тараққиёт босқичини четлаб, социализмга ўтдилар. Ривожланган социализм шароитида барча социалистик миллатлар янада равнақ топдилар. Ҳар бир иттифоқчи республика умумиттифоқ меҳнат тақсимотида муносиб ўрин эгаллаб, коммунизм моддий-техника базасини яратишга қўшаётган ҳиссасини йил сайин кўпайтирмоқда.

Ривожланган социалистик жамиятнинг характерли хусусиятларидан яна бири унинг социал-сиёсий томони ҳам борлигидадир. Бу жамиятда синфий ва миллий антогонизм бутунлай тугатилган. Бу жамиятда ҳар бир миллат ва элат бир хил типдаги социал структурага эга бўлиб, уни шонли ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва меҳнаткаш зиёлилар ташкил этади. Бу ўринда коммунизм қурувчиларининг авангарди бўлган ишчилар синфининг етакчи роли тобора ошиб бораётганлигини алоҳида қайд қилмоқ лозим.

Совет ишчилар синфи коммунизм моддий-техника базасини вужудга келтиришда ҳал қилувчи кучдир. Эндиликда беистисно ҳамма совет республикаларида, жумладан Ўзбекистонда кўпдан кўп юқори малакали ишчилар меҳнат қилмоқда. Улкан қурилишларда ва корхоналарда мислсиз фаоллик кўрсатаётган миллий ишчи коллективлари ажойиб интернационал мактаб бўлиб қолди. Ишчилар синфи турли отрядларининг қардошларча ҳамкорлиги турли хил шаклларда намоён бўлмоқда.

Ишчилар синфи кишиларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқини метиндек бирлаштирувчи кучдир. Бинобарин, бу янги тарихий бирлик ишлаб чиқариш воситаларига ижтимоий эгалик қилиш, иқтисодий, социал-сиёсий ва маданий ҳаёт бирлиги, марксча-ленинча идеология, ишчилар синфи манфаатлари ва коммунистик идеаллар базасида шаклланди.

Ривожланган социалистик жамиятда синфлар, социал қатламлар ўртасидаги тафовутларнинг тобора тугаб бориш жараёни юз бермоқда, совет халқининг социал-сиёсий ва ғоявий бирлиги мустаҳкамланди, марксизм-ленинизм идеологияси, социалистик интернационализм ва халқлар дўстлиги қарор топди. Совет кишиларининг коммунизм ишига садоқати, социалистик ватанпарварлиги ва интернационализми, юксак меҳнат ва ижтимоий-сиёсий активлиги, эксплуатация ва зулмга, миллий ва ирқий сарқитларга муросасизлиги, барча мамлакатлар меҳнаткашлари билан синфий бирдамлиги сингари ажойиб фазилатлар мустаҳкам қарор топди.

Бизнинг жамиятимизда маданият сифат жиҳатидан янги босқичга кўтарилди. Улуғ Ватан урушидан олдинги даврдаёқ маданий революцияни амалга оширишда жуда катта ютуқларга эришилди. Совет давлатига садоқатли, халқ орасидан етишиб чиққан зиёлилар шаклланди, мазмунан социалистик, шаклан миллий маданият вужудга келди. Ўтмишда ўз ёзувига эга бўлмаган қирқдан кўп халқ илмий жиҳатдан пухта ишлаб чиқилган ўз ёзувига ва баркамол адабий тилга эгадир. Бу ажойиб фазилатлар тобора кўпайиб бормоқда.

Етук социалистик жамиятда сиёсий ҳокимият ишчилар синфи ва унинг авангарди бўлган Коммунистик партия раҳбарлигидаги бутун халқ ҳокимияти сифатида намоён бўлмоқда. Пролетариат диктатураси социализмнинг тўла ва узил-кесил ғалабасини таъминлаб, ўз тарихий вазифасини бажарди ва ички тараққиёт вазифалари нуқтаи назаридан зарур бўлмай қолди. Тараққиётимизнинг ҳозирги босқичида мамлакатимизда давлат умумхалқ давлатига, бутун халқ манфаатлари ва иродасини ифодаловчи органга айланди.

Шуни айтиш керакки, ривожланган социалистик жамият босқичи унинг асосий хусусиятлари шаклланиб бўлгандан кейин бошланади ва социалистик жамият ҳар томонлама такомиллашиб бориши билан таъминланади. Унда коммунизм моддий-техника базасининг шаклланиши ва ривожланиши кенг кўламда авж олади. КПСС XXIV, XXV съездларида қайд қилинганидек, партия ана шу вазифаларни ҳал қилмоқда. Бугунги кунда мамлакатимизда ривожланган социалистик жамият қурилган экан, бу КПСС ва совет халқининг ленинизм ғояларини амалга ошириш борасидаги жўшқин фаолиятининг буюк якунидир. Эндиликда ана шу жамиятнинг бунёдкорлик кучи ва чинакам инсонпарварлик моҳияти тўла намоён бўлмоқда. Бинобарин, Владимир Ильичнинг социализм ўз ичида улкан кучларга эга, у бутун инсоният олдида порлоқ истиқболни очиб беради, деган башорати янги-янги далиллар билан тасдиқланмоқда.

Бизнинг партиямиз ленинизмнинг ўлмас ғояларига амал қилиб, эндиликда янгидан янги ва мураккаб вазифаларни ҳал қилмоқда, унинг сиёсати ривожланган социализмни янада мустаҳкамлашга, коммунизм моддий-техника базасини яратишга, ижтимоий муносабатларни такомиллаштиришга ва барча гражданларни коммунистик ғоявийлик руҳида тарбиялашга қаратилгандир. Бу жиҳатдан КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори алоҳида аҳамиятга эга.

Ҳозирги вақтда мамлакатимизда социалистик демократияни янада ривожлантириш ва чуқурлаштириш программаси муваффақият билан амалга оширилмоқда. Совет давлатчилиги, ривожланган социализмнинг бутун сиёсий системаси такомиллаштирилмоқда ва буларнинг ҳаммасига дунёда биринчи умумхалқ давлатининг Асосий Қонуни — СССР Конституцияси асос бўлмоқда.

Ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXV съездида қайд қилганидек, КПССнинг бутун революцион-яратувчилик фаолияти марксча-ленинча назариянинг мустаҳкам пойдеворига қурилган. Бу назария эса энг тўғри стратегия ва тактикани ишлаб чиқиш учун ягона ва энг ишончли негиздир. Зеро, марксча-ленинча назария тарихий истиқболни аниқ кўра билиш, социал-иқтисодий ва сиёсий ривожланиш йўлини тўғри белгилаш, халқаро вазиятни тўғри тушуниб етиш ва шунга қараб иш тута билиш имконини беради.

Ҳозирги босқичда социалистик жамиятни гармоник ривожлантириш ҳақида гап борганда, шуни айтиш керакки, тараққиётнинг бу босқичида зиддиятлар ва қийинчиликлар, ҳал қилинмаган проблемалар ҳам йўқ эмас. Марксча-ленинча фан коммунизм қурилишининг турли босқичларида табиий равишда келиб чиқадиган зиддиятларни очиб бериш, тушунтириш, уларни тугатиш йўлларини ишлаб чиқиш юзасидан ҳали кўп ишлар қилиши керак. Масалан, ишлаб чиқариш ва истеъмол, истак ва реал имкониятлар ўртасида, ижтимоий, индивидуал истеъмоллар ўртасидаги номувофиқликни бартараф этиш йўлларини ишлаб чиқиш муҳим аҳамиятга эгадир. Бугунги кунда ҳал қилиниши лозим бўлган яна бошқа кўпгина муҳим масалалар ҳам бор. Бу ўринда майда буржуа сарқитларига, юлғичлик, текинхўрлик, талон-торож, порахўрлик, безорилик ва шу сингари бошқа иллатларга қарши кескин кураш олиб борилмоғи лозим. Бу иллатларни таг-томири билан тугатиш партия, давлат ва социалистик жамият барча онгли кишиларининг энг муҳим вазифаларидан биридир.

Ривожланган социалистик жамиятда совет кишилари бунёдкорлик ишларининг миқёслари учун, уларнинг ўз қобилиятларини тўла намоён қила олишлари учун ҳамда шахснинг камол топиши учун кенг имкониятлар очилган. Айни вақтда, инсоннинг ҳар жиҳатдан маънавий бойиб бориш жараёни унинг жамият олдида юксак социал масъулияти борлигини ҳам назарда тутади. Ҳар бир совет кишисининг маънавий ўсиши учун энг яхши шароитларни яратиш айни вақтда жамият фаровонлиги йўлида актив ва баракали меҳнат қилиш лозимлигини ҳам билдиради.

Бизнинг партиямиз революцион назарияни ижодий ривожлантиришни ўзининг интернационал бурчи деб билади. КПСС ижтимоий тараққиётнинг ҳар бир янги босқичида ленинчасига чуқур назарий проблемаларни илгари сурмоқда, уларни ҳар томонлама синовдан ўтказмоқда. Буни шундан ҳам яққол кўриш мумкинки, КПСС XXIV ва XXV съездлари ўртасидаги даврнинг ўзидагина мамлакатимизда коммунизмни муваффақиятли қуриш учун, қардош мамлакатларда социалистик бунёдкорлик учун жуда катта аҳамиятга эга бўлган назарий масалалар қўйилди ва ҳал қилинди. Жумладан, Коммунистик партиянинг революцион жараёндаги ролини ошириш, коммунистик формациянинг биринчи босқичи доирасида янги тузумнинг социал-иқтисодий етуклигининг қонуний босқичи бўлган ривожланган социалистик жамият ҳақидаги, ижтимоий тараққиётда умумий ва миллий хусусиятларни тўғри уйғунлаштириш ҳақидаги, ҳозирги замон жаҳон революцион жараёнининг хусусиятлари ва унинг асосий социал кучлари тўғрисидаги қоидалар шулар жумласидандир.

Мамлакатимизда ривожланган социалистик жамият қурилганлиги социализмнинг халқаро майдондаги мавқеини мустаҳкамлашга қўшилган катта ҳиссадир. Бизнинг бу ютуқларимиз марксча-ленинча ғояларнинг жозиба кучини кўп жиҳатдан оширмоқда. Бинобарин, кишининг киши томонидан эксплуатация қилиниши қуроли бўлган ва шундай бўлиб келаётган, муҳтожлик, ишсизлик, синфий ва миллий зулм меҳнаткашларнинг қисматига айланган капитализмнинг «афзалликлари» ҳақидаги буржуа идеологларининг сафсаталари беҳудадир. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси ўртоқ М. А. Сусловнинг сўзлари билан айтганда, Маркс, Энгельс, Ленин таълимоти эндиликда ҳар қачонгидан ҳам мўътабар таълимотдир. Унинг ғоявий таъсири, қудрати, реал социализм намунасининг кучи ҳар қачонгидан ҳам буюкдир. Бу эса бизнинг синфий мухолифларимизни даҳшатга солмоқда. Марксизм-ленинизмга қарши ашаддий хуружлар қилинаётганлигига сабаб ҳам худди шунда. Марксизм-ленинизмни буржуа ва майда буржуача ҳар хил сохталаштириш бирмунча жонланаётганлигининг, марксизмни ревизионистларча ва реформистларча бузиб талқин қилинаётганлигининг сабаби ҳам шу. Бу ишларнинг ҳаммаси оқибат натижада реал социализмнинг тажрибаси ва муваффақиятларини обрўсизлантиришга, жаҳон коммунистик ҳаракатига путур етказишга ва уни парчалаб ташлашга қаратилган.

Империалистик реакция ва милитарист кучлар билан бир ёқадан бош чиқараётган Пекиннинг сиёсати ҳам социализм ва коммунизм ишига путур етказиш йўлини тутмоқда. Биз маоизмнинг буюк давлатчилик, гегемончилик идеологиясини ва сиёсатини марксизм-ленинизмга, социализм манфаатларига, тинчлик ишига ва халқлар озодлигига тамомила душман идеология ва сиёсат деб, уни кескин қоралаймиз.

КПСС халқаро сиёсатининг илмий асосланган ленинча принципларига оғишмай амал қилиб келмоқда. У социалистик мамлакатлар бирлигини мустаҳкамлаш, ўз озодлиги ва мустақиллиги учун, империализмга, янги мустамлакачиликка ва ирқчиликка қарши курашаётган халқларга яқиндан ёрдам бериш учун, тинчлик ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш учун барча имкониятларни ишга солаётир. КПСС XXIV съездида илгари сурилган ва XXV съездида янада ривожлантирилган Тинчлик программаси бунинг ёрқин далилидир.

Марксча-ленинча таълимот партиямиз, халқаро коммунистик ҳаракат барча отрядлари учун йўлчи юлдуздир. Шу таълимот байроғи остида В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига ва КПССнинг бўлажак XXVI съездига тайёргарлик авж олмоқда. Бу қутлуғ юбилей ва партиямизнинг олий анжумани мамлакатимизда коммунистик жамиятни муваффақият билан қуриш йўлида муҳим босқич бўлажак.

Р. АБДУШУКУРОВ,
философия фанлари доктори, профессор.

✻

Марғилон шойи комбинатининг тўқувчиси А. Тўхтасинов социалистик мусобақа зарбдорларидан бири. У нормадаги 24 станок ўрнига 30 станокда ишлаб, юқори меҳнат унумдорлигига эришяпти. Беш йилликнинг ўтган тўрт йили мобайнида пландан ташқари 470 минг метр шойи маҳсулотлари тайёрлади. Суратда: А. Тўхтасинов иш устида.

Г. Бойко фотоси. (ЎзТАГ).

Барвақт қурамиз — барвақт ўзлаштирамиз!

ТАЖРИБАДАН ЖАМЛАНГАН ҚУВВАТ

ТЯНЬ-ШАНЬ тоғ тизмалари этагидаги навқирон шаҳар Олмалиқ химия заводининг биринчи навбати белгиланган муддатидан бир йилу саккиз ой илгари, иккинчи навбати — бир йил илгари барпо этилди. Заводнинг учинчи навбати 1978 йилнинг охирида маҳсулот бера бошлади, кейинги йилнинг ёзига келиб эса лойиҳадаги қувватни эгаллади. Йилига 853 минг тонна концентрацияланган ўғит ишлаб чиқариляпти!

Завод директори СССР Олий Советининг депутати Қ. Содиқов билан бирга аммофос-2 цехи ёнида тўхтадик, корпуснинг ичкарисида пайванд учқуни кўтарилиб, металл жаранглаб турибди.

— Буғлаш вакууми аппаратини алмаштиряпмиз, газнинг учинчи тозалаш даражасини жорий этяпмиз, — деб изоҳ беради Қурбон Ғуломович. — Химия заводининг тўртинчи навбатини қура бошладик. Бу ерда кислота ишлаб чиқариш билан чекланамиз. Кислотани ишлаб турган цехлар аммофосга айлантиришади. Бунинг учун иккинчи навбатни реконструкция қиляпмиз. Вақтдан ютиб чиқиб, қувватларни оширамиз, келгуси беш йиллик учун зарур замин яратамиз.

Олмалиқ химия заводи Қоратов фосфатларидан юксак даражада концентрацияланган ўғит ишлаб чиқарадиган биринчи корхона бўлиб, — бунинг ҳаммаси янгилик эди. Иккинчи навбат корхона сабоқларини ҳисобга олиши керак эди. Олимлар, лойиҳаловчилар ва корхонани ишлатувчиларнинг ижодий ҳамкорлигида янги ишлаб чиқариш технологияси яратилганлиги табиийдир. Учинчи навбатга киришиш вақти келди — Қоратовда юқори сифатли фосфат хом ашёси қазиб олиш камайиб кетди ва ишлаб чиқаришда паст навли маъданни ишлатиш вазифаси кўндаланг бўлиб қолди. Хом ашёнинг ўриндошлари эндиликда йирикроқ бўлиши, алоқа йўллари чинакам йўлга қўйилиши керак эди, аппаратчиларнинг ташвишлари ортди. Бироқ, биз учинчи навбат ҳам муддатидан илгари ишга туширилганлиги ва ўзлаштирилганлигини яхши биламиз. Завод ўнинчи беш йиллик мобайнида планга қўшимча равишда 263 минг тонна ўғит етказиб бериб ўз тармоғидаги энг йирик корхоналар орасидан ўрин олди.

Қурувчиларга илмий институтлар ва машина-ускуналар етказиб берувчи корхоналар ёрдамга келишди. Қурилишда пайдо бўлаётган проблемалар ўша жойнинг ўзида зудлик билан ҳал қилинди. «Уралгипрохим»дан келган лойиҳаловчилар чизмаларни муддатидан илгари тайёрлаб беришди. Уларнинг қурилишдаги авторлик назоратини эса қурувчиларга фаол ёрдам кўрсатишга айлантиришди. «Уралхиммаш», Пенза ва Суми машинасозлик заводлари учинчи навбат учун зарур бўлган асосий машина-ускуналарнинг ҳаммасини бутлаб жўнатишди. Шунга қарамай ҳал қилувчи масалани рўёбга чиқариш завод қурувчилари ва ундан фойдаланувчилар зиммасида, республиканинг зиммасида қолаверди. Бош пудратчи — «Алмаликсвинецстрой» трестига шаҳарлар ва водийлардан қурувчиларнинг комсомол отрядлари ёрдамга оқиб кела бошлади. Қурилиш майдонида республика штаби вужудга келди, республика газеталарининг кўчма редакциялари иш кўра бошлади. Ҳамма заводнинг маҳсулотини пахта далалари кутиб турганлигини, қурилиш зарбдор қурилиш, унга ёрдам бериш кераклигини билар эди. Завод учун зарур бўлган ностандарт машина-ускуналарни ким тайёрлаб беради деган масала кўндаланг бўлиб қолган вақтда Фарғона, Чирчиқ, Навоий шаҳарлари «лаббай», деб жавоб бердилар. Қувватларни жадал ишга тушириш ва ўзлаштириш йўли ўзининг ижобий натижасини берди.

Тошкентдаги чинни заводининг цехларини айланиб юрганингда дафъатан кўзга шу нарса ташланади: ҳамма жойда — қолиплаш, пардозлаш, пишитиш аппаратлари ёнида гул солиш, қабул қилиш ва жўнатиш учун идишларга жойлаш линиялари ёнида ёш қиз-жувонлар, деярли ҳаммаси ўзбек қиз-жувонларидан иборат ишчиларни кўрасиз.

— Бизнинг уйимиз жуда яқин, ўқиган мактабимиз ҳам шу ердан кўриниб туради, — дейди менга чиннига гул солувчи Дилбар Орифжонова.— Бу ердаги кишиларнинг кўпи заводга мактабни битирибоқ келишган. Менинг сингилларим Зумрад ҳамда Муяссарларнинг омадимиз келди — ҳаммамиз гул солиш цехига кирдик.

Қолиплаш цехида ишловчи Нурия Аҳмедованинг омади ҳам ўзига хос моҳият касб этди. У ишлаб турган дастгоҳлар ёнида у билан ёнма-ён ўғиллари Абдулҳақ, Дилмурод, Дилшод, Қаюм ва Ришотлар ишлашади. Аҳмедова завод остонасига қадам қўйган вақтда, бунга эса 17 йил бўлди, фақат биргина бир шпинделли дастгоҳлар линияси, камера қуритгичлари, юмалоқ шаклдаги ҳумдонлар бор эди. Йилига атиги бир ярим миллион дона буюм ишлаб чиқарилардиди. У шанба кунлари иш қандай қизғин тус олганлигини эслайди. «Аввал цех ёнида корпус қад кўтарди. Маррани 3 миллион дона буюмга етказдик, сўнгра яна бир корпус қурдик. 8 миллион дона буюм берадиган бўлиб қолдик».

— Реконструкция қилишда, — деб ҳикоя қилади директор А. Иброҳимов, — ишчи ва мутахассисларнинг ҳаммаси қатнашди. Кўпгина мароқли таклифлар, ноёб техникавий ечимлар ўртага ташланди. Янги қувватлар ишга туширилди ва ишлаб чиқаришни бир соат бўлса ҳам тўхтатганимиз йўқ.

ИККИТА янги цех қурилиши ва эски цехлар қайтадан пленлаштирилиши билан чинни идиш ишлаб чиқарадиган асосий корхона автоматлаштирилган линияларга ва энг янги машина-ускуналарга ўтказилиб, транспорт конвейерларининг ягона системаси яратилди. Завод аввал йилига 25 миллион дона, сўнгра эса реконструкциянинг сўнгги босқичи тугаллангандан кейин орадан энг кўпи билан ўн ой ўтиши билан пировард маррани эгаллаб 31 миллион дона буюм ишлаб чиқаришга муваффақ бўлди.

— Эндиликда эса, — деб сўзини давом эттирди директор, — маҳсулот ҳажмини икки баравардан зиёдроқ кўпайтирамиз. Шундай қувватга эга бўлган янги заводни барпо этиш учун қанча маблағ ва вақт керак бўлар эди!

Чинни заводини реконструкциялашни ҳаётнинг ўзи тақозо этди: унинг маҳсулотига бўлган эҳтиёж йил сайин орта борди. Чиннисозлик саноатининг энг янги муваффақиятларини ўз ичига олган реконструкциялаш лойиҳасини керамика илмий тадқиқот институти қисқа муддатда яратди, ишлаб чиқариш технологиясини ГПИ-3 коллективи ишлаб чиқди. Қурилиш технологиясини «Узгипротяжпром» таклиф қилди. Яна шу нарса ҳам муҳимки, лойиҳа муаллифлари асосий машина-ускуналарнинг ностандарт ва ўзига хос жиҳатларини яратишга чизмаларни барвақт тайёрлаб беришди.

Реконструкция бошланиши биланоқ заводда еттита илғор тажриба мактаби очилди ва мингдан кўпроқ малакали ишчи тайёрланди. Юздан ортиқ киши Димитров, Дилевск, Дружковск ва Рига корхоналарига ўқишга жўнаб кетишди. Инженерларга бўлган талабнома Тошкент политехника институтига, ўрта бўғиндаги мутахассисларга бўлган талабнома Миргород керамика техникумига жўнатилди.

Янги қувватларни ўзлаштириш фурсати келган вақтда заводнинг ҳамма цехлари ва хизмат бўлимлари кадрлар билан тўла-тўкис таъминланганлиги маълум бўлди. Бундан ташқари Самарқанддаги янги заводга, сўнгра эса Фарғона водийсидаги Қувасой заводига ёрдам беришга муваффақ бўлинди. Кейинги йилларда Ўзбекистон партия ва совет ташкилотлари ишлаб чиқариш техника таълимини ривожлантириш учун кўпгина ишлар қилдилар.

Бугунги кунда республиканинг кўпгина коллективлари ростовликларнинг: «Муддатидан илгари қурамиз — муддатидан илгари ўзлаштирамиз!» шиорини қўллаб-қувватладилар. Республика ташкилотлари қурилиш министрликларига, уларнинг моддий-техника базасига раҳбарликни анча мустаҳкамладилар. Энг илғор конструкциялар ва қурилиш материалларини кенг жорий этиш йўлига ўтилди. Кучларни ишга тушириладиган қурилишларга марказлаштириш тадбирлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Пленумида, кўпгина область ва шаҳар партия комитетларининг пленумларида халқ депутатлари Советларининг сессияларида муҳокама қилинди. Биринчи навбатдаги объектлар қаторига кирмайдиган 30 та қурилиш тўхтатиб қўйилди. Аксинча, энг муҳим объектларни жадал ишга тушириш кўзда тутилди. Республика, область штаблари ва қувватларини муддатидан илгари ишга тушириш ҳамда ўзлаштириш комиссиялари қурилишнинг бориши устидан оператив назоратни амалга оширмоқдалар.

АФСУСКИ, ҳозирча ишларнинг бориши ҳамма жойда кўнгилдагидек деб бўлмайди. Республикада «стажли» қурилишлар оз эмас. Қувасойдаги ясси шифер ишлаб чиқариш заводи, «Ударник» совхозидаги чўчқачилик комплекси, «Электрохимпром» Чирчиқ бирлашмасидаги капролактам ишлаб чиқариш заводи, «Ташсельмаш»даги кичик серияли цех шулар жумласидандир.

Енгил саноат объектлари ҳам нуқсонлардан ҳоли эмас. Тошкентдаги «Қизил тонг» бирлашмасида йирик пайпоқ тўқиш цехини ва Марғилондаги «Атлас» бирлашмасида икки миллион метр шойи тўқиш цехини ишга тушириш аввал йил охиригача кўзда тутилгани ҳолда: биринчисини ноябрга, иккинчисини сентябрга кўчиришди. Бу жуда соз иш! Афсуски, биринчи объект бўйича қурувчилар уч ойлик планни 68 процент, иккинчи объект бўйича 44 процент бажаришган, холос.

Республика тўқимачилик саноатида ишлаб чиқариш қувватларидан тўла фойдаланилмаётганлиги ва янгидан ишга туширилаётган қувватлар сусткашлик билан ўзлаштирилаётганлиги фактлари ташвиш туғдирмоқда. Бухородаги ип газлама комбинатида региондаги миграция анъаналари қониқарсиз ҳисобга олинганлиги ва кадрлар тайёрлашда рўй бериб келаётган камчиликлар сабабли ҳозиргача барқарор меҳнат коллективи вужудга келтирилган эмас Шунинг учун ҳам тўқув корхонасидаги дастгоҳларнинг атиги учдан бир қисмидан фойдаланиляпти, ваҳолонки, бу йил комбинатнинг иккинчи навбатини ишга тушириш кўзда тутилган.

Бухоро, Тошкент ва Фарғона тўқимачилик комбинатларидаги ишларнинг аҳволини яқинда шаҳар ва Фрунзе район (Тошкент шаҳри) партия комитетларининг пленумлари муҳокама қилдилар. Белгиланган тадбирлар шу корхоналар ишидаги камчиликларни тугатишга ёрдам беради.

Янги қувватларни ишга тушириш ва ўзлаштириш муҳим вазифа. Бу ўринда пайдо бўлаётган ошиқча чиқимлар ўз-ўзидан равшан. Бу иш кейинги вақтда республикада муайян мақсадга қаратилганлиги нуқтаи назаридан қандай аҳамият касб этганлигини таъкидлаб ўтиш шунинг учун ҳам жуда муҳимдир. Асосий фондларни ишга тушириш ўтган йили аввалги йилдагига нисбатан 12 процент ортди ва Ўзбекистоннинг саноат ишлаб чиқариши Иттифоқ аҳамиятига эга бўлган кўпгина энг муҳим тармоқлар бўйича ўнинчи беш йилликнинг тўрт йили мобайнида 20 процент ортди. Беш йиллик планни тўла ва ошириб бажариш учун реал имкониятлар яратилди.

Қувват вақтга тақсимланган энергия демакдир. Биз буни физика дарслигидан биламиз. Ҳозирги вақтда республикада ишга туширилаётган ишлаб чиқариш қувватлари эса кишилар ташаббускорлиги, уюшқоқлиги ва иродасининг вақт эътибори билан ютиб чиқилиши эвазига кўпайтирилган қуввати демакдир. Бугунги кунда кимки, халқ хўжалигини ривожлантиришнинг туб масалаларидан бири — қувватларни ишга тушириш ва ўзлаштиришни ҳал этишга шундай мезон билан ёндашса, у кўнгилдаги натижаларга эришиши муқаррар. Ўзбекистон буни тасдиқловчи намунадир.

Г. ДИМОВ,
(«Известия» мухбири).
Тошкент.
(«Известия», 13 апрель).

ТОШКЕНТЛИК УЙСОЗЛАР ДАЪВАТИГА ЖАВОБАН

СИФАТЛИ ВА КЎРКАМ ҚУРАМИЗ

Тошкент уйсозларининг қимматли ташаббуси бригадамиз бинокорларида катта қизиқиш уйғотди. Ҳозирги кунда барча қурилиш-монтаж бригадаларида беш кунлик топшириқни тўрт кунда бажаришга қаратилган тадбирлар ишлаб чиқилмоқда. Бундай тадбирлар меҳнат унумдорлигини оширади, иш вақтини тежайди. Наманганда бултур 26,6 минг квадрат метр шинам уй-жойлар фойдаланишга топширилган эди. Бу йил 29 минг квадрат метр уй-жойларни ишга тушириш мўлжалланган.

Қурувчиларимиз ленинчасига, коммунистчасига меҳнат қилиб, беш йиллик топшириқни бажариш арафасида. Улуғ Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги шарафига бошланган мусобақа яхши самаралар бермоқда. Бригадамиз шу кунларда 1985 йил июнь ойи ҳисобига меҳнат қилмоқда.

Тошкентлик ҳамкасбларимиз ташаббусига қўшилиб уй-жой, маданий-маиший бинолар қурилишида юқори сифат ва самарадорликка эришаётирмиз. Х. Насриддинов, Г. Убайдуллаев, М. Маматалиев каби кўп касбли бинокорларимиз шахсий беш йиллик топшириқни бажариб, 1986 йил ҳисобини очдилар. Кишилар ҳар жиҳатдан мукаммал, кўркам ва қулай уй-жойларга эга бўлиши керак. Бу шарафли вазифа биз, бинокорлар зиммасига катта масъулият юклайди.

Бригадамиз ўтган йили 500 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширган эди. Бу йил ишни бригада пудрати асосида ташкил этдик. Объектни бошидан охиригача ўзимиз қўлдан чиқарамиз. Бригадамиз 3 та звенога бўлиниб меҳнат қилмоқда. Мақсадимиз — беш йилликнинг якунловчи йилида зарбдорларча ишлаб, икки йиллик план ҳажмида иш бажаришдир.

Н. ҚЎЧҚОРОВ,
Наманган қурилиш бошқармасининг бригадири, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати.

КОНВЕРТЛАРНИ ОЧГАНДА

Бениҳоя мамнунмиз

Мен Улуғ Ватан урушининг 1-группа инвалидиман. Фаровон ҳаёт кечиряпман. Олаётган пенсиям ўзимга етиб ортади. «Запорожец» автомашинаси эса олис йўлимни яқин қилмоқда. Бепул дори-дармонлар олишим мумкин.

Бундан ташқари район партия комитетининг махсус қарорига биноан, мени район «Госкомсельхозтехника» бирлашмаси коллективи ўз оталиғига олган. Бирлашма тўрт хонали квартира ажратиб берди. Район марказий касалхонаси маъмурияти эса уруш инвалидларига медицина ҳамшираси бириктиб қўйган.

Район партия комитети томонидан кўрсатилаётган алоҳида ғамхўрлик эса биз ветеранларнинг руҳини кўтармоқда. Вақти-вақти билан чақирилиб туриладиган ветеранлар йиғилишларида бизнинг шаънимизга яхши гаплар айтилади, қимматбаҳо совғалар топширилади.

Биз ветеранларга кўрсатилаётган бундай ғамхўрлик учун партия ва ҳукуматимиздан бениҳоя миннатдормиз.

А. ҲАСАНОВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, пенсионер, Чироқчи районидаги «Чироқчи» посёлкаси.

ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

ПАРРАНДАБОҚАРЛАР ҲИССАСИ

Урганч паррандачилик фабрикаси коллективи Тошкент области чорвадорлари ташаббусига қўшилиб, мўлкўлчиликка ҳисса қўшиш йўлида ғайрат ва фидокорлик кўрсатмоқда. Зарбдор йилнинг биринчи квартали юқори кўрсаткичлар билан якунланди. Эл дастурхонига планда белгиланган 8,8 миллион дона ўрнига 10,4 миллион дона тухум етказиб берилди. Давлатга 118 тонна ўрнига 135 тоннага яқин парранда гўшти топширилди.

Жўжа очириш цехи эришган кўрсаткич ҳам салмоқлидир. Уч ой мобайнида 396 минг ўрнига 488 мингта жўжа очирилиб, уч юз мингдан ортиқ жўжа ўстиришга қолдирилди, қолган қисми область хўжаликларига тарқатилди.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЯНГИ СОВХОЗЛАР

НАМАНГАН («Совет Ўзбекистони» мухбири). Янгиқўрғон районидаги адир ерларда бултур бешта янги хўжалик ташкил этилган эди. Бу йил яна 4 та боғ ва узумчиликка ихтисослаштирилган хўжаликлар тузилиб, уларга салкам 10 минг гектар ер майдони ажратиб берилди. Янги совхозларнинг деҳқонлари зўр уюшқоқлик билан ишлаб, эртанги сабзавот ва полиз экинлари экиш планларини бажардилар. Боғ ва токзорлар барпо этиш қизғин тус олган. Янги совхозларнинг сабзавоткор ва соҳибкорлари доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги шарафига зиммаларига олинган мажбуриятлар олиб меҳнат қилмоқдалар. Чунончи, «Комсомолобод» совхози бу йил 13,2 минг тонна сабзавот, 1,2 минг тонна ҳўл мева, 360 тонна картошка, Фрунзе номли хўжалик 5,2 минг тонна ҳўл мева ва кўплаб бошқа турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш учун курашмоқдалар.

Райондаги Ҳамза номли, «Гулшан», «Ҳадикент» ва Мичурин номли хўжаликларда ҳам баҳорги ишлар уюшқоқлик билан олиб борилмоқда.

Т. НАЗИРОВ.

КЎЧАТ ЭКИНГ, БОҒ ҚИЛИНГ!

ГУЛИСТОН ГУЛЛАР ШАҲРИ

Сирдарё областининг маркази — Гулистон шаҳри йилдан-йилга обод бўлиб бормоқда. Бу йил шаҳарни янада кўркам этиш йўлида катта ишлар амалга оширилаётир. Жумладан, кўчат ўтказиш ва ободонлаштириш ойлигида шаҳарликлар 30 минг тупдан ортиқ турли хил манзарали ва мевали дарахт кўчатлари, 18 минг тупга яқин атир гул кўчатларини ўтказадилар. Боғ ва хиёбонларни обод қиладилар.

Ҳозирги кунда шаҳардаги барча ташкилотлар кўчат ўтказиш ойлигида актив қатнашмоқда. Бу ишга ҳар качонгидан ҳам кўп техника воситалари, ишчи кучи сафарбар этилган. Гулистон шаҳар медицина билим юрти, ремонт-механика заводи, пахта тайёрлаш заводи коллективи кўчат ўтказиш, боғлар, гулзорлар, хиёбонлар барпо этиш ишларида намуна кўрсатмоқдалар.

* * *

ЭКИШ АВЖИДА

Сирдарё областининг қўриқ зонасига жойлашган Ильич райони маккажўхорикорлари экиш-тикиш ишларини биринчилардан бўлиб бошлаган эдилар. Бу йил жами 2100 гектар ерда дон учун маккажўхори етиштирилади ва ҳосилдорлик камида 90—100 центнерга етказилади.

Маккажўхори экиш қизитиб юборилди. 23 та сеялка юксак унумларда ишлатилиб, ҳар куни 170—200 гектар ерга маккажўхори экилмоқда. «Правда», «Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги», Гагарин номли совхозларда экиш ишлари тез ва соз олиб борилмоқда. Район хўжаликларида бугун-эрта маккажўхори экиш ишлари ниҳоясига етказилади.

А. УМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СЕКРЕТАРЬ

Депутатлар ҳақида ҳикоялар

ОЧЕРК

Кимки бировни бахт-саодатга сазовор этиш, зарур бўлган ишга руҳлантира олиш қобилиятига эга бўлмаса, бундай одам раҳбар бўлмаслиги керак.

Абунаср ФОРОБИЙ.

— Бирор нарсадан севинсам ёки сиқилсам Амударё соҳилига келаман. У билан қувончимни бўлишаман. Ҳасратлашаман. У қувончларимни сокин тўлқинларида яшил далаларга олиб кетгандай, одамларга, она ерга улашгандай бўлади, — деди ҳамроҳим Қосим Нурумбетович болаларча беғубор ўйчанлик билан «УАЗ»нинг ойнасини ёмғирдан тозалаётган резина чўткага тикилиб.

— Нўноқлиги, беғамлигини «табиат қийинчилиги» деган гапга тўнкайдиганларга қўшилмайман. Ахир, табиат бу — биз! Муваффақиятсизлигимиз ва нуқсонларни табиатдан кўрадиган бўлсак, ўзимиздаги қусурлар учун ҳам уни айбдор, деб топган бўламиз. Дарвоқе, бизнинг биринчи асосий устозимиз, қалбимизга эзгулик уруғини соладиган манба ҳам табиат. Унинг ҳар бир қийинчилиги биз учун ўгит, сабоқ ва синов...

...1978 йили Қорақалпоғистон тарихида мисли кўрилмаган табиат қийинчиликлари йили бўлганди. Мен автоном республикамизнинг энг тажрибали райком секретарларидан бири, Тўрткўл район партия комитетининг биринчи секретари Қосим Нурумбетович Нурумбетов билан ана шу йили кузда танишганман ва севиб қолганман. Қорақалпоғистон пахтачилигининг келажаги — Қумбосганқалъа, Қирққиз ва Енбошқалъа массивларидан қайтар экан-миз. Қосим Нурумбетовичнинг шу гаплари ёдимда. «Мени айтди дерсиз, келаси йил Қорақалпоғистон қойил қилади». Худди шундай бўлди. 1979 йили Қорақалпоғистон пахтакорлари ажойиб ғалабага эришдилар. Республикамиз пахтакорлари рекорд натижага эришган йилда Қорақалпоғистон жасорати ҳаммага намуна бўлди.

Мен анъанавийликдан чекиниб, Қорақалпоғистон, жумладан Тўрткўл пахтакорлари улкан зафар қучган 1979 йил натижалари ҳақида эмас, қорақалпоқ коммунистлари, деҳқонларининг 1978 йилги оғир, лекин мардонавор меҳнати ҳақида ёзишни лозим топдим.

— Майли, қанча ёғса бизга ёғсин! Ишқилиб, пахтаси бор, кунлик суръатда дадил бораётган Жиззах, Самарқанд ва Сирдарёга ёғмасин-да! — деди Қосим Нурумбетович чуқур «уҳ» тортиб ёмғир томчиларига тикиларкан.

У киши: «Мана ёмғирни кўриб турибсиз. Эрта баҳордан буён шу аҳвол. Ҳеч иш қилиб бўлмайди», — дейиши мумкин эди. Бу гапга ҳам эътироз билдириб бўлмасди. Лекин қарийб йигирма беш йилдан бери райкомнинг биринчи секретари бўлиб ишлаётган коммунистнинг ҳар бир ишга, барча воқеа ва ҳодисаларга фақат умум кўзи билан қараши, одамохунлиги, тадбиркорлиги мени ҳайратга солди.

Қосим Нурумбетовичнинг шахсий блокнотидан айнан кўчирмалар...

«14 июнь, 1978 йил. Тун. Соат 4. Мен, «Коммунизм» колхозининг раиси А. Эшмуродов, бригадир Е. Жумабоев, қишлоқ оқсоқоллари Самандар, Қурбон оталар. Тўққиз картадан учтаси батамом йўқ бўлди. Қайта экиш керак. Учтасини тўлдирса бўлади. Учтаси жанжал бўлди.

Эшмуродов: — Қайта экамиз!

Нурумбетов: — Қанча қийналсак ҳам тўлдираколайлик.

— **Эшмуродов:** — Йўқ! Қайта экамиз! Эрта кузда бир гап бўлса, ҳозирги гапингиз эсингиздан чиқиб, «планни бажармасанг партбилетни топшир»га ўтасизлар! Мен раис бўлсам, бузаман!

Қурбон ота: — Норбой, ҳадеб бузаман-бузаман дейсан. Қишлоқда қимирлаган одамни сафарбар этиб, дўл урган жойларини тўлдириб чиқайлик!

Жумабоев: — Ола ямоқ ердан мен қандай қилиб ўттиз центнердан пахта бераман! Ғўзалари ҳар хил бўлиб ўсган картага терим чоғи қандай қилиб машина киритиб бўлади? Бунинг устига, дефолиация нима бўлади?

Эшмуродов: — Тўғри гап. Ўн кун кечикиб теримга киришсак ҳеч нима бўлмайди.

Нурумбетов: — Олти картани бузиб экишга биласизми, неча кун керак! Бугуннинг бир куни — кузнинг ҳафтаси, деган гап! Ер лой бўлиб ётибди! Бузиб экиладиган карталарни эпласангиз ҳам раҳмат деймиз сизга!

Эшмуродов: — Айтдимку, план-мажбуриятларини бажарсак кўкларга кўтариб, космос қаҳрамонларига тенглаштириб қўясизлар. Тасодифан бирон йил бажаролмай қолсак, қўлларингиз толиқиб, ташлаб юборасизлар!

Нурумбетов: — Бўпти, Норбой Эшмуродович! Бундан буён бажармасангиз ҳам, сизни кўкларга кўтариб мақтаймиз! Ҳозир эса қайта экиш масаласини овозга қўяман! Қайта экилмай, гектарлар тўлдирилсин, деганлар қўл кўтарсин!

Нурумбетов, Қурбон ва Самандар оталар қўл кўтарди. Эшмуродов ва Жумабоев бир-бирига қараб, туриб қолишди...»

«1 июль, 1978 йил. Эшмуродов қўнғироқ қилди. «Ўша уч картани бузмай яхши қилибмиз. Бузганларимизни қайта экгунга қадар она сутимиз оғзимизга келди. Ўша кунги гапларим учун мени кечиринг, қизиққонлик қилдим», деди. «Умуман, сиз ноҳақ эмасдингиз Норбой. «Ҳақиқат баҳсларда туғилади», дейишади. Сизнинг, бригада бошлиғингиз фикри у ерда асқотмаса-да, қўшни колхозда иш берди. Энг муҳими, ўша куни қишлоқ оқсоқолларини чақириб яхши қилдик. Бирор хатога йўл қўйсак, уларнинг ўзи бош бўлиб кўмакка келишарди. Одамларга ишониш, ишонтира билиш, уларга фақат яхшилик қилиш керак», дедим. «Пайғамбарсиз-е, Қосим Нурумбетович», деди ҳазиллашиб «Мақтовингга муҳтож эмасман-у, коммунист бўлиш учун пайғамбардан пухтароқ бўлиш керак!» дедим.

«21 июль, 1978 йил. Бузишдан сақланиб қолинган ва тўлдирилган 61 картанинг 43 тасида ғўзалар яхши ўсяпти. Қолган карталардаги ғўзаларни ҳам ўсишда уларга етказиб олиш керак. Планни бажаришимиз — қуёшнинг чиқишидек муқаррар! Марказий Комитетга қўнғироқ қилиб, республикамиздаги аҳволи оғир шимолий районларга ёрдам берамиз, дейман».

«1 август, 1978 йил. Раис Камол Назаров яхши одам. Биров учун ўзидан кеча олади. Менимча, шундайларни фидойи дейиш мумкин. Бу йил аҳволи оғир. Сўраймасаям, пахтасини ўйлаб, касалхонадан қочиб келибди. Ёрдам бериш керак...»

— Яширмаслик керак. Ҳар бир картанинг устида жиққамушт бўлиб тортишган ва меҳнат қилган кечалардан яралган хирмонимизни кўриб, кўксим тоғдек кўтарилади. Шунда худди жанглардагидек «Биз ғалаба қиламиз», деб қўяман, — дейди Қосим Нурумбетович кўз илғамас Қирққиз дашгларига меҳр билан тикиларкан. Инсон тўйиб меҳнат қилгандагина ўзини ҳақиқий яшагандек ҳис этади ва яшагиси келаверади.

Қосим Нурумбетовични ҳақли равишда жанубий қорақалпоғистонликларнинг устози, тўрткўлликлар тили билан айтганда уларнинг ёшуллиси, дейиш мумкин. Автоном республиканинг жанубий районларини ҳам Қосим Нурумбетовичнинг шогирдлари бошқаришади. Олимбой Ражабов — Беруний, Олимбой Примов — Элликқалъа, Ёқуббой Қурбонов — Ленинобод ва Абдулла Шарипов — Шуманай район партия комитетларининг биринчи секретарлари.

— Ўтган куни ёшуллининг олдига бориб, Туямўйин канали қурилишини тезлаштириш борасида қилинадиган ишларни маслаҳатлашиб олдик, — деди бизга Элликқалъа район партия комитетининг биринчи секретари Олимбой Примов.

— Беруний шаҳри қурилишининг бош архитектори Қосим Нурумбетович бўладилар. Ҳар бир объектни у киши билан маслаҳатлашиб қурамиз, — дейди Беруний район партия комитетининг биринчи секретари Олимбой Ражабов.

Дарвоқе, Беруний ҳақида гап кетадиган бўлса, Қосим Нурумбетович бир зум оғир ўйга толади.

— Сочим қоп-қора эди. Беруний тошқинидан сўнг бир ойда оқариб кетди, — дейди тан олиб Қосим ака. — Ҳар қандай шароитда ҳам одам одам экан-да. Беруний ҳақида ўйласам, юрагим тўлиб-тошиб кетаверади. Бу ҳақда гапиришга ўзимни тайёрлаб олишим керак...

Ўша пайтда Беруний район ижроия комитетининг раиси бўлган Олимбой Примовнинг ушбу хотиралари беихтиёр кишини тўлқинлантириб юборади.

«...1969 йил 13 март. Эрталаб соат 5 яримда Беруний шаҳри ва районини сув босди. Минг эшитган бошқа экан-у, кўрган даҳшат экан. Совуқ 40 даражадан ортиқ. Муз кўчкилари дуч келган нарсани теп-текис қилиб кетяпти. Берунийга 7000 кубометрдан ортиқ сув оқарди. Қутқарувчи вертолётлар бетиним учишади. Радиодан райкомнинг биринчи секретари Қосим Нурумбетов гапирди. Негадир, у кишининг гапларини эшитиб, кўнглим тўлиб кетди. Ҳолироқ жойга ўтиб, йиғладим. Йиғилишлардан бирида аллаким менга «Сен ишламаяпсан, керак бўлса ҳозир қаматиб қўяман», — деди. Чидаб туролмадим. «Шунча меҳнат қилиб, яна бунақа гап эшитиб юрганимдан кўра қамалганим маъқул» дедимда, йиғлаб юбордим. Бу Беруний тошқини даврида иккинчи йиғлашим эди. Ҳамма нарса ўзгариб, минг бир хил қиёфага кираркан-у, одам одамлигича қолаверар-кан. Ҳаммамиз ўзимизни йўқотиб қўйган эдик. Лекин Нурумбетов менга ҳамма нарсага ишонч билан қарашни ва ғалаба қилишни ўргатди. Раҳмат, ёшулли! Бир умр Сиздан қарздорман!

Нурумбетовга ҳақиқатан ҳам қийин эди. Тўрткўл район партия комитетининг биринчи секретари Йўлдош Қурбонов уни эрталаб ишга олиб келиб, кечқурун олиб кетарди. Бир райкомнинг биринчи секретари бажариши лозим бўлган ишни улар икковлашиб бажаришарди. Дўст деган, коммунист деган, раҳбар деган шундай бўлиши керак экан! Бутун Тўрткўл, Хўжайли, Қорақалпоғистоннинг барча районлари, барча областлардан Берунийга дўстлик, биродарлик ёрдами келди. Берунийда Бухоро, Андижон ва Хоразм кўчалари пайдо бўла бошлади. Нурумбетовнинг кўзларида қувонч ёшларини кўрдим. Шунда астойдил қайғуриш ва қувона олиш ҳам бахт эканлигини англадим!»

Яна Қосим Нурумбетовнинг ён дафтаридаги ушбу сатрларга кўзимиз тушади:

«25 ноябрь, 1978 йил. Район пахта тайёрлаш планини ошириб бажарди. Обком секретари Қаллибек Камолович Камолов телефон қилиб табриклади. «Қаллибек Камолович! Бюролардаги, йиғилишлардаги танқид ва тортишувлар оппоқ пахтага айланди», дедим. Ҳа, биз ғалаба қилган эдик! Лекин 40 минг тонна оз! Туямўйин канали қурилишини амалга оширсак, келгуси беш йилликда 100 минг тонна пахта берамиз! Енбошқалъа ва Қирққиз районлари ташкил этилади. Мен шундай бўлишига ишонаман. Ҳаммаси учун раҳмат сизга, одамлар! Сизни севмаслик, бошқа кўтармаслик гуноҳ! Коммунист Нурумбетов!»

Ўттиз минг гектар сара ер сув, сув ва яна сув деб ётибди. Қирққиз, Қумбосган ва Енбошқалъа массивлари инсоннинг меҳнаткаш қўлини қўмсаб ётганига ўн аср бўляпти. Чингизхоннинг ваҳший галалари Амударё атрофидаги минглаб салобатли қалъаларни бузиб, сув шохобчаларини издан чиқаргандан бери бу ерларда ҳаёт сўнди. Бир пайтлар боғларнинг кўплигидан ўрик данагидан нон қилиб еган Аму воҳасига сув керак! Сибирь дарёлари Ўрта Осиёга келтирилгунга қадар бирдан бир нажот йўли Туямўйин каналини барпо этишдир. Бу канал келажакда ҳам асқотади. Имкон борича канал қурилишини эртароқ бошлаш керак. Бошланса бўлди эди. Халқ ҳашар уюштириб, муддатидан бурун битириб олиш мумкин. Шуларни ўйлагачда Қосим Нурумбетовичнинг кўзидан уйқу қочади. Туямўйин канали кечалари тушларига кириб чиқади. Дарвоқе Қосим аканинг шу кунларда уч сўзидан биттаси Туямўйин бўлиб қолган. Нафақат Қосим Нурумбетович, автоном республика жанубидаги барча район меҳнаткашлари Туямўйин қўшиғини яратмоқдалар. Бу қўшиқнинг нотаси тайёр! Фақат ижро этишга рухсат керак! Бу ҳақда гап очсангиз Қосим Нурумбетович ёниб кетади...

— Туямўйин гидроузели қурилиши тугаллангандан сўнг Амударёнинг сатҳи камаяди. Шунинг учун каналнинг бош қурилмасини кўтарироқ қуриш керак. 200 километр қумлар орасидан ўтадиган каналдан секундига 50 куб сув ўтади. Бунинг учун 27 миллион сўм капитал маблағ сарфланиб, канал қурилишини тўрт йилда тугатиш керак. Каналнинг бетон қопламасини Қаршидан олиб келиш керак эди. Бу уловидан тушови қиммат деган гап. Темир-бетон конструкциялари заводини қуриб, бетон қопламаларни ўзимиз ишлаб чиқаришга қарор қилдик. Ғишт заводини қурамиз. 220 минг сўмлик иш қилиб, янги ўзлаштирилаётган ерларга электр энергияси олиб келяпмиз. Масъул ташкилот — «Ирмонтажстрой» ҳеч иш қилмади. Ишлаганларни рағбатлантириб, ишламаганларни яхшироқ жазолаш керак. Уялишмаса майли, буниям ўзимиз қиламиз.

Элликқалъа районидаги ажойиб тарихий обида — Қизқалъадан ўтиб боряпмиз. Асфальт йўл бўйида тўпланишиб турган уч-тўртта қарияни кўриб, машинани тўхтатдик. Улар ташвишманд кўринарди. Илиқ сўрашдик.

— Йўл бўлсин, ёшуллилар?

— Тўрткўлга. Қосим ёшуллининг олдига, — деди қоракўл телпагини бостириб кийиб олган қария, бизни раҳбарлар деб ўйлаб жиддий оҳангда.

— Ҳа, ҳол-аҳвол сўрагани-ми? Ёки районлари планни бажарганлиги билан табриклай олмаганмидингиз?

— Йўқ, арз қилгани. Колхозимиз раиси мактаб болаларини соат олтида пахтага чиқаряпти.

— Ўзининг боласини ҳечам шу вақт уйқудан уйғотмайди, — деди иккинчи киши.

... Биз индамадик. Машинамиз ёшуллиларни Тўрткўлга ташлаб қайтгунча биз Қизқалъани томоша қилиб турдик. Биз халқнинг Нурумбетовга бўлган чексиз меҳр-муҳаббати, ишончи ва суянчидан руҳланиб Элликқалъага кириб бордик...

Навбат ўз блокнотимдаги сўнгги сатрларни ёзишга келди...

«12 декабрь 1978 йил. Қадрли Қосим Нурумбетович! Ўзбекистон кўзлаган марраға етди. «Бу йил мен учун шундан катта қувонч бўлмайди», деган гапингизни эсладим. Сизни қўш Ленин ордени, қўш Меҳнат Қизил Байроқ ва Ҳурмат Белгиси орденларини қандай олганларингиз ҳақида ёзиб ўтирмадим. Боиси — ўзингиз меҳнат, бахт ва мукофот бўлиб халқ қалбига тақилиб бораётган инсонсиз! Мен жўшқин Амударёни, осуда Оролни кўрганда Сизни эслайман! Пахта эса кўзимизга Сиз, Ойимхон Камолова, Норбой Эшмуродов, Норбой Рўзимбетов, Ўроз-гул Жуманиёзова, Искандар Оллобергановлар каби азим қорақалпоқ диёрининг заҳматкашлари бўлиб кўринади».

Қосим Нурумбетович! Сизни Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР Олий Советларига депутат қилиб сайланганингиз билан кутлайман! Бу Сизнинг республикамиз олий органига иккинчи бор, ҚҚАССР Олий Советига қарийб ўнинчи бор сайланишингиздир! Сизга инсониятнинг энг буюк юпанчи — меҳнат ёр бўлсин! У бор жойда ҳаёт гўзал ва тўкис, фаровондир.

Нурали ҚОБУЛ.

ОЛАМДА НИМА ГАП

В. И. ЛЕНИНГА БАҒИШЛАНГАН КЎРГАЗМА

Кобул, 14 апрель (ТАСС). Кобул университетида совет ва афғон рассомларининг В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига бағишланган кўргазмаси очилди.

Кўргазмада дунёда биринчи ишчи ва деҳқонлар давлати асосчисининг ҳаёти ва фаолияти тўғрисидаги, Совет Иттифоқи ва Афғонистон халқларининг тинч меҳнати ҳақидаги асарлар намойиш қилинмоқда. «Ленин йўлидан» фотовиставкаси ташкил этилган бўлиб, у бизнинг давримизда Ленин ғояларини амалда рўёбга чиқаришга бағишланган. Шу ернинг ўзида «Бейҳақи» давлат нашриёти В. И. Лениннинг дари, пушту, инглиз тиллари ва бошқа тилларда чоп этилган асарларини сотишни уюштирди.

(ТАСС).

КПССнинг бебаҳо тажрибаси

УЛАН-БАТОР. (ТАСС). МХР давлат нашриёти КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев асарлари тўпламини монгол тилида босиб чиқарди. Тўпламга «Кичик ер», «Тикланиш» ва «Қўриқ» эсдаликлари киритилди. Илгари бу китоблар МХРда алоҳида-алоҳида нашр этилган эди.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг эсдаликларида Советлар мамлакати тарихининг шонли саҳифалари тасвирлаб берилган, совет халқини марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми байроғи остида бошлаб бораётган Ленин партиясининг бебаҳо тажрибаси мужассам ифодасини топган. Мазкур китоблар социализм ва коммунизм буюк мақсадлари йўлида яшаш, ишлашга ўргатади, деди ТАСС мухбири билан суҳбатда нашриётнинг бош редактори Т. Содномдаржа. Л. И. Брежневнинг асарлари совет кишиларининг СССР ҳаётининг турли босқичларидаги қаҳрамонлиги ва ижодий ишларинигина акс эттириб қолмай, шу билан бирга уларда ленинча иш услуби, Коммунистик партиянинг стратегияси ва тактикаси жуда чуқур кўрсатиб берилган.

«Кичик ер», «Тикланиш» ва «Қўриқ» эсдаликлари монгол китобхонларининг севимли асарлари бўлиб қолди, деб уқтирди у. Бу асарларда мамлакатимиз коммунистлари, меҳнаткашлари Советлар мамлакатини гитлерчи босқинчилардан мардонавор ҳимоя қилган қаҳрамон жангчиларнинг ўз меҳнати, ўз кучларини саноатни қайта тиклашга ва ерларнинг қиёфасини ўзгартиришга сарфлаган саноат ҳамда қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг образларини кўрадилар. Бу китоблар коммунистлар партиясининг меҳнаткашлар кенг оммаси билан чамбарчас алоқаси манбаини тушунишга ёрдам беради, партия билан бутун халқнинг мустаҳкам иттифоқини яққол кўрсатади.

Бизнинг мамлакатимиз учун КПСС билан бутун совет халқининг намунаси ва тажрибаси доимий катта аҳамиятга эгадир. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг китоблари социалистик қурилиш вазифаларини яна ҳам яхшироқ ҳал этишга ёрдам беради, шу боисдан ҳам коммунистлар, сиёсий ходимлар ва хўжалик ходимлари шу китобларга мурожаат этмоқдалар ва бундан буён ҳам мурожаат этаверадилар, деб таъкидлади Т. Содномдаржа.

МИЛЛИЙ МАДАНИЯТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ҲУҚУҚИ

Афғонистондаги майда элатлар — ўзбеклар, билужилар, туркманлар, бадахшонликлар Апрель революциясидан кейингина ўз миллий маданиятларини ривожлантириш ҳуқуқига эга бўлдилар. Кобулда мамлакат тарихида биринчи марта ўзбек поэзияси кечаси бўлиб ўтди. Афғонистонда ўзбек тилида ёзувчи 30 га яқин шоирлар жуда кўп шинавандалар иштирокида ўзларининг янги ҳаётга, афғонларнинг қардошлигига, ватанга, севгига бағишланган шеърларини ўқиб бердилар. Шоир Абдулло Бахтани совет ва афғон халқларининг дўстлигига бағишланган шеърига «Дўстлик гулдастаси» деб сарлавҳа қўйган.

Кечада ўзбек шоирлари билан бир қаторда пушту, туркман ва билужи тилларида ёзувчи шоирлар ҳам ўз асарларини ўқиб беришди. Афғон шоири Абҳар Ленинга бағишлаб дари тилида ёзган шеърини ўқиб берди. Бу шеърда Ленин икки халқ — Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасидаги мустаҳкам дўстлик негизларини яратганлиги, қадимий Афғонистонга навқирон ҳаёт келтирган Ленин ғоялари мадҳ этилган.

Кечани ўзбеклар маданиятини ривожлантириш комитети ташкил этди. Афғонистон Фанлар академиясининг президенти Селаймон Лойиқ шу комитетнинг раисидир. Комитетнинг актив ёрдамида мамлакатнинг ўзбеклар яшайдиган саккизта шимолий вилоятлари мактабларида ўқиш жараёни қайта қурилмоқда. Афғонистонда қарийб уч миллионга яқин ўзбеклар яшайди. Бу эса бутун мамлакат аҳолисининг тахминан 20 процентини ташкил қилади. Ўзбеклар учун очилган мактабларнинг 1-синфларида ўтган ўқув йилидан бошлаб, дарслар ўзбек тилида ўқитила бошланди. Бу йил 2-синфларда ҳам ўзбек тилида ўқитишга киришилади. Ҳозир шу мактаблар учун дарсликлар нашр этилмоқда. Болалар ўзбек мактабларида биринчи марта янги программага мувофиқ ўқимоқдалар ва эндиликда 1-синфни битиришлари биланоқ ўқиш ва ҳатто ёзишни ҳам биладилар. Илгари ҳатто 4-синфни битиргандан кейин ҳам улар ўқиш-ёзишни билмас эдилар.

Комитет вакилининг хабар беришича, ўзбек ота-оналар ўқишнинг янгича қўйилганлигидан ғоят мамнун. (ТАСС).

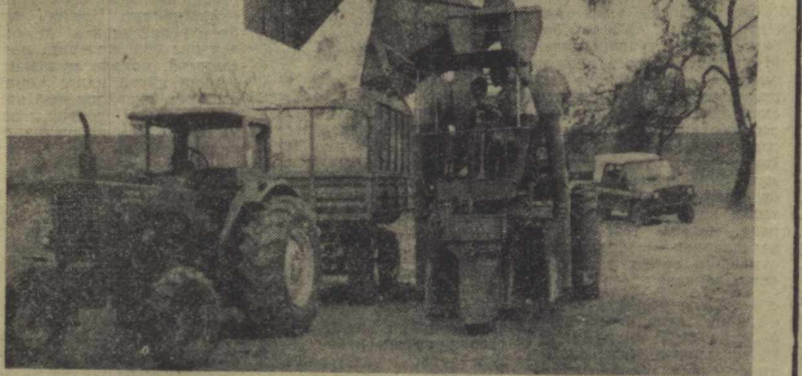

Ангола пахтачилиги тарихида биринчи марта Ўзбекистон мутахассислари ёрдамида Жанубий Кванза вилоятида яратилган «зангори кема» «Ипомбо» давлат хўжалиги даласига чиқди. Ўзбекистонлик мутахассислар анголалик дўстларига яқиндан ёрдам кўрсатмоқдалар.

СУРАТДА: совет пахтачилик усталари анголалик ҳамкасбларини ҳосилни қоп-қанорсиз ташишга ўргатмоқдалар.

С. Фролова фотоси. (ЎзТАГ).

ЛИВАННИНГ ЖАНУБИДАГИ ВАЗИЯТ

НЬЮ-ЙОРК. Исроил ҳарбийлари Ливан жанубидаги вазиятни тинимсиз кескинлаштирмоқдалар. 8 апрелдан бери Исроил қўшинлари танкларда ва бронетранспортёрларда Ливан территорияси ичкарисига қараб ҳаракат қилиб, бу ерда турган БМТ муваққат кучлари постларини қисиб қўймоқдалар ва хатарли аҳволга солмоқдалар. БМТ вакилининг айтишича, Ливан жанубидаги вазият ҳамон «ҳаддан ташқари кескин бўлиб турибди».

БМТ Бош секретари К. Вальдхайм 10 апрель куни Исроил бош министри Бегинга шошилинч мактуб йўллаб, Исроил қўшинларини Ливандан дарҳол олиб чиқиб кетишни қаттиқ талаб қилди. 12 апрель куни Бош секретарнинг Ливан жанубидаги БМТ муваққат кучларига қилинган ҳужумлар тўғрисидаги махсус маълумотномаси эълон қилинди.

К. Вальдхайм кейинги кунларда «БМТ муваққат қуролли кучлари операция ўтказаётган районда ва қўшни участкаларда кескинлик хатарли равишда кучайгани»ни уқтириб ўтди. У ҳамма томонларни БМТ кучларининг ўз мандатини бажаришда шу кучларга кўмаклашишга чақиради. (ТАСС).

СЪЕЗД ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

ПАРИЖ, (ТАСС). Ламантэн шаҳрида (Мартиника ороли) Мартиника Компартиясининг VII съезди ўз ишини тамомлади. Съезд ишида Мартиника сўл демократик ташкилотлари, социалистик мамлакатлар қардош партиялари, капиталистик мамлакатларнинг коммунистик ва ишчи партиялари, миллий озодлик ҳаракатларидан вакил бўлган 250 делегат ва меҳмонлар қатнашди.

МКП Бош секретари А. Николя ҳисобот докладида «кейинги йилларда жаҳондаги кучлар нисбати тинчлик, мустақиллик ва социализм фойдасига ўзгармоқда», деди.

Докладчи МКП КПССнинг ташқи сиёсий йўли билан, у дунёдаги миллий озодлик, революцион кучларга, жумладан Афғонистонга кўрсатаётган интернационалистик ёрдами билан мустаҳкам бирдамлигини айтди, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари эришган ютуқларга юксак баҳо берди.

Ҳисобот докладида ва съезд делегатларининг нутқларида МКПнинг халқ оммасини улар қўйган талабларининг қондирилиши учун, мартиникаликларнинг ўз тақдирини ўзи ҳал этиш ҳуқуқи учун, тинчлик, социал тараққиёт ва социализм учун курашга сафарбар этиш борасидаги асосий иш йўналишлари белгилаб берилди. Мартиника Компартиясини мустаҳкамлаш, оролда сўл кучлар иттифоқини тузиш конкрет йўллари белгилаб чиқилди.

Съезд делегатлари СССР коммунистлари, КПСС Марказий Комитети ва шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев йўллаган самимий табрикномаларни қизғин кутиб олдилар. Л. И. Брежнев табрикномасида VII съезд қўйган вазифаларни амалга оширишда Мартиника Компартиясига катта муваффақиятлар, Мартиника халқига, жонажон диёрига бахт-саодат ва равнақ тилади. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг вакили, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири К. С. Симонов табрикномани топширди.

Съезд ўз ишини тамомлади. А. Николя яна Мартиника Компартиясининг Бош секретари қилиб сайланди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

РИМ. Италия тараққийпарвар касаба союзлари сафлари кенгаймоқда. Умумиталия меҳнат конфедерацияси аъзолари 1979 йилда 4 миллион 583 минг кишига етди. Барча касаба союзларини бирлаштирган Италия ягона касаба союзлари федерацияси сафларида ҳозирги вақтда 8 миллион 800 минг ишчи ва хизматчи бор.

ТОКИО. Япония давлат темир йўл корпорациялари ишчи ва хизматчилари иш ташладилар. Иш ташлаш ҳукуматнинг пассажир билетлари нархини ошириш ва юк ташиш тарифларини кўпайтириш тўғрисидаги қарорига қарши норозилик юзасидан ўтказилди. 400га яқин темир йўл станцияларини қамраб олган забастовкада қарийб 300 минг киши қатнашди. (ТАСС).

ОСОЙИШТАЛИКНИ ВА ЖАМОАТ ТАРТИБИНИ САҚЛАШ УЧУН

Бу воқеа бир неча кун илгари Парвон вилоятининг Чорикор шаҳри яқинида жойлашган ҳарбий қисмда содир бўлди. Ҳаяжонга тушган чол келиб, шу райондаги босмачилар билан алоқа боғлаш учун Покистондан келган киши қаерда яшириниб ётганини маълум қилди. Қария айтган жойга етиб келган оператив отряд учта босмачини қўлга туширди.

Бундай воқеалар тез-тез бўлиб турибди. Чет эллардан афғон территориясига яширинча юборилаётган босмачиларнинг талончилиги ва зўравонлигидан ғазабланаётган маҳаллий аҳоли Апрель революцияси душманларини тугатишда халқ ҳокимиятига ёрдам беряпти.

Қундуз вилоятидаги Хожи Сабз Хоусия посёлкасининг аҳолиси яқинда хавфсизлик органларига шу районга катта босмачилар тўдаси суқулиб кирганлиги тўғрисида хабар берди. Улар солдатлар отрядини босмачилар маконига бошлаб келдилар. Шайка тугатилди. Ёлланган босмачилардан 200 дан ортиқ киши шу операция давомида йўқ қилинди.

Қандаҳор шаҳри яқинидаги босмачилар базаси ҳам худди шу тарзда тугатилди. Улар ер ислоҳоти давомида ер олган маҳаллий деҳқонларни қўрқитишга, уларни ердан воз кечишга мажбур этишга уриндилар. Шундан кейин деҳқонлардан бири Қандаҳорга келиб босмачилар қаерда жойлашганлигини кўрсата олишини билдирди. Солдатлар уларнинг ёрдами билан босмачиларнинг яширин қароргоҳини топдилар. Мана шу ёлланган қотиллар шу ердан чиқиб ўзларининг қонли жиноятларини амалга оширар эдилар.

Фароҳ вилоятидаги Қайсар шаҳар аҳолисидан қарийб 200 киши босмачиларга ва бошқа ажнабий агентларга қарши кураш отрядини тузди. Улар қуролли кучлар ҳамда хавфсизлик органлари билан биргалашиб мамлакат миллий мустақиллигини ва территориал бутунлигини ҳимоя қилишга тайёр эканликларини билдирдилар.

Афғонистон халқ милициясининг бошлиғи А. С. Азхар ТАСС мухбири С. Соловьёв билан суҳбатда бундай деди: шу кунларда бутун мамлакатда босмачиларга қарши группалар тузилаётганлигини кўриб турибмиз.

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

АНИҚ АВТОМАТЛАР

ЛЕНИНГРАД. Кичик подшипникларга ишлов берадиган ғоят аниқ автоматлар яратилганлиги Ватанимиз станоксозлигини ривожлантиришда сифат жиҳатидан янги босқич бўлди. Ленинграддаги Я. М. Свердлов номли станоксозлик бирлашмаси коллективи ана шундай агрегатларни кўплаб ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. «Ишлаб чиқиб жорий этиш» муддати қисқартирилганлиги корхонани реконструкция қилиш билан бирга мамлакатдаги кўпгина шаҳарларнинг олимлари ва конструкторлари билан ҳамкорлик ўрнатишга кўмаклашди.

ИЛҒОРЛАР ТАЖРИБАСИ — ОММАГА

ОДЕССА. Овидиопольский районидаги К. Либкнехт номли колхозда олиб борилган наслчилик ишлари натижасида Одесса областида энг серсут сигирлар подаси ташкил қилинди. Бу ерда ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда 4 минг килограммдан ошириб сут соғиб олинмоқда. Овидиопольский райони чорвадорларининг тажрибаси Қора денгиз соҳилидаги кўпгина хўжаликларга ёйилмоқда.

КЎРГАЗМА ҒОЛИБИ

ДУШАНБА. Тожикистонда ўтказиладиган анъанавий болалар тасвирий санъат асарлари республика кўргазмасининг ёш лауреатларига топширилган хотира медалида кулиб турган қизча акс эттирилган. Кўргазма ғолиби — етти яшар Сухроб Турсунов Душанбадаги 22-мактабнинг 1-синф ўқувчиси. У чизган расм экспозицияга тақдим этилган 400 та расм ичида энг яхшиси деб топилди ва жюри унга кўргазма ғолибларига таъсис этилган медални беришга қарор қилди.

МЕҲНАТКАШ ОИЛА

УШ. Қирғизистоннинг Лайлак районидаги «Коминтерн» совхозида яшовчи Тоировлар оиласи аъзоларининг умумий меҳнат стажи 150 йилни ташкил этади. Оила аъзоларидан 10 киши коммунистик меҳнат зарбдори. Оила бошлиғи механизатор Юсуф Тоиров билан биргаликда трактор паркида унинг ўғиллари Рустам, Жаъфар, Равшан меҳнат қилади. Унинг қизлари ва келинлари чорвадор, пахтакор ва соҳибкорлардир. Тоировларнинг ҳаммаси коллективнинг жамоат ишларида фаол иштирок этмоқдалар. Тоировлар оиласида ўсаётган кичкинтойлар ҳам деҳқон ва чорвадор бўлиш орзусида.

(ТАСС).

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ●

ҚИЛИЧБОЗЛИК:

СОБИРНИНГ ҒАЛАБАСИ

Халқаро классли спорт мастери, жаҳон чемпиони тошкентлик Собир Рўзиев Олимпиада мавсумида ажойиб муваффақиятга эришди. У Украина пойтахтида «Киев рапираси» соврини учун ўтказилган халқаро мусобақада учинчи марта мазкур мукофотни қўлга киритди. СССР Олимпиада терма командасига кучлиларни саралаш тарзида ўтказилган бу мусобақада вакилимиз мутахассислар ишончини оқлади. Ҳал қилувчи баҳсни умидли грузин қиличбози В. Апциаури билан ўтказган Собирнинг тажриба ва маҳорати асқотди. Энди Рўзиев СССР терма командаси составида ГФРда ўтказиладиган халқаро мусобақада куч синашади.

КУРАШ:

ЯПОНИЯ САМБОЧИЛАРИ ТОШКЕНТДА

Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Япония самбочилари Тошкентга ташриф буюрдилар. Улар Озарбайжон пойтахтида халқаро ўртоқлик учрашувида куч синашишди. Самбочиларнинг мазкур беллашувида республикамизнинг 6 нафар курашчиси иштирок этди. Улардан армиячи В. Сободирев беллашувларни муваффақиятли ўтказиб, биринчи ўринни эгаллади. Яна бир вакилимиз — С. Гогнадзе эса бронза медалига сазовор бўлди. Энди япон самбочилари 18 апрелда Тошкентда ўтказиладиган халқаро мусобақада куч синашадилар. Сўнг Урганч шаҳрида беллашувлар бўлади.

ЧИМ ХОККЕЙ:

НАВБАТ САРАЛАШ ЎЙИНЛАРИГА

«Андижанка» командаси қизлари мамлакат чемпионати мусобақаларини муваффақиятли бошладилар. Аёллар командалари ўртасида иккинчи марта ўтказилаётган чемпионат баҳсларини ўз майдонида бошлаган хоккейчиларимиз мавсум бошидаёқ икки ғалабага эришдилар. Улар Шауляйнинг «Таурас» командасини қабул қилиб, 3:1 ва 6:0 ҳисобида муваффақият қозонишди. Энди «Андижанка» Ленинградга йўл олади. Хоккейчиларимиз бу ерда Европа чемпионлари кубоги учун саралаш учрашувларида иштирок этадилар.

БЕЛЛАШУВЛАР, ТЎПЛАР, ОЧКОЛАР

ФУТБОЛ. Биринчи лига командалари мамлакат чемпионатининг тўртинчи тур ўйинларини ўтказишди. Ҳозирча «Колос» ва «Металлист» коллективлари олтитадан очко билан пешқадамлик қилишмоқда. Жиззахнинг «Бўстон» футболчилари Ивано-Франковскда маҳаллий спартакчилар билан учрашиб (1:1) очколарини бештага етказишди. «Бўстон» саккизинчи ўринни эгаллаб турибди.

● МЕРГАНЛИК. Москвада стендга отиш бўйича СССР кубоги учун мусобақалар бўлди. Республикамиз терма командаси иккинчи группага кирувчи коллективлар ўртасида пешқадамлик қилди. Энди вакилларимиз совриндорлик баҳсини давом эттирадилар.

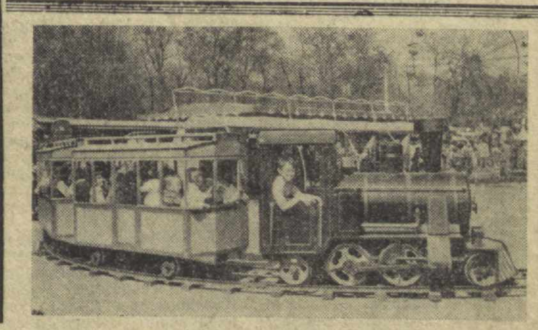

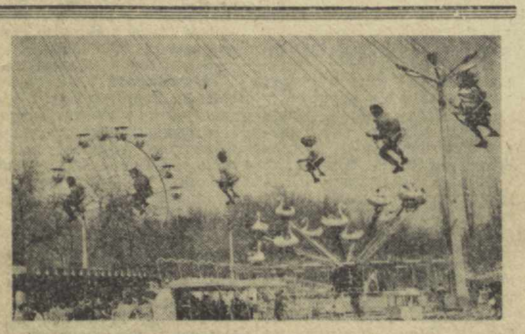

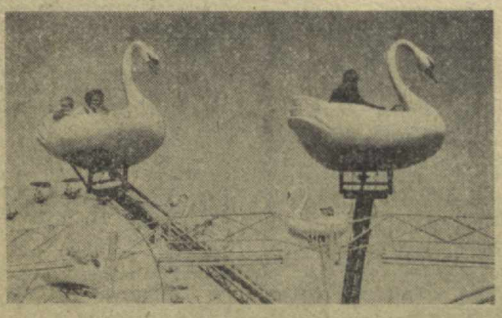

Чехословакиянинг «Луна-парк» ажойиб аттракциони пойтахтдаги Тельман номли маданият ва истироҳат боғида томоша кўрсатмоқда. Бу ер ҳозирда айниқса болалар билан гавжум. Суратларда: 1. «Темир йўл». 2. «Ҳаво карусели». 3. «Оққушлар» аттракционлари.

И. Глауберзон фотолари.

АХЛОҚ ВА ОДОБ

АҚЛ ЧИРОҒИ

Суд зали. Ҳамма аллақандай нохуш бўлиб ўтирибди. Кимдир ҳозир рўй берадиган кўнгилсизлик гувоҳи бўлишидан норозидек безовталанса, бошқа биров икки ёшга нафрат билан қараб қўяди. Кимнингдир «ношукур, кўрнамак, енгилтаклар», деб таъна билан айтган сўзлари оғир сукунатда яққол эшитилди.

— Гражданин Исмоилов, нега хотинингиздан ажралмоқчисиз? — деб сўради суд раиси.

— Бу саволни аввал ана унга беринг! — деди йигит титроқ овоз билан.

— Гражданка Исмоилова, нега эрингиздан ажралишга рози бўлдингиз?

— Характеримиз тўғри келмади. Биз бир-биримизни яхши синамаган эканмиз, келиша олмаяпмиз, барибир бирга туролмасак керак, — бидиллаб кетди ёш келинчак.

Бир ярим соат савол-жавоб бўлди. Икки ёш бир-бирларига асосли, арзигудек айб қўёлмай охири дудуқланиб фақат тўтиқушдай «ажраламиз, бирга турмаймиз», деган сўзни такрорлайверишди.

Бундан уч ой олдин улар никоҳ кошонасига ҳимо билан қадам қўйганларида нега келгуси турмушлари ҳақида жиддий ўйлаб кўрмадилар? Катта тўй тантанасида қариндош-уруғу, ўқитувчиларнинг бахт-саодат тилаб айтган сўзларини эшитганда нега бир умрга вафодор бўлишга қатъий аҳд қилишмади экан? Бу нохушликнинг сабаби нима? Ота-она, қайнона, қайноталарнинг оқ фотиҳалари-чи? Бу саволлар ўтирганлар хаёлидан бирма-бир ўтарди.

Суд залини сукунат босди. Наҳотки, келин-куёвлик тахтидан тезда судга тушиб ўтириш аъло бўлиб қолган бўлса бу йигит ва аёлга! Суд раиси ажралиш ҳақидаги қарорни ўқиди. Залда худди чақмоқ чаққандек туюлди. Ўтирганларнинг кўпчилиги ўша дабдабали тўй оқшомида қатнашган кишилар эди. Бу воқеа Тошкент шаҳар Октябрь район халқ судида содир бўлди.

— Ўтган кузакда Азизжоннинг ота-онаси «Ўзимизники, синаб-суриштирадиган ери йўқ» — деб Мўътабарларникига совчиликка боришган эди. Қизнинг ота-онаси ҳам уларни унча мақтал қилмай, тез жавоб бера қолишди. Мўътабархон ҳам қаршилик кўрсатмади, розилик берди. Фақат «Ўқишим-чи, нима бўлади?» — деб сўраган бўлди. Қудалар: «Бош устига, ўзимиз ўқитамиз» — дейишди.

Тўйдан кейинги дастлабки кунлар, ҳафталар ширин ўтди. Қуда-андалар жуда мамнун. «Олтин узукка ёқут кўз бўлиб тушишди фарзандларимиз, юлдузлари юлдузларига тўғри келганини қаранг-а, айланай», — деб, ўзларида йўқ шод эдилар. Чақириқ, меҳмондорчиликларни бамаслаҳат, иззат-икром билан ўтказишди.

Азизжон геолог эди. Тез-тез кон қидирувда бўлар, гоҳо ҳафталаб уйда бўлмасди. Мўътабар — студент. Ёш эмасми, эрини соғиниб сиқиларди. Кейинчалик ҳар хил хаёлларга борадиган, эри келгач ўринсиз рашк қилиб уни хафа қиладиган одат чиқарди. Бу ҳол бир неча марта такрорланди. Охири Азиз бир куни Мўътабар билан очиқ гаплашиб олишга қарор қилди.

Тун ярмигача улар адибади айтишди. Ўзаро бир-бирларини тушунмадилар. Мўътабар «бўлмаса ажралишамиз!» — дейишгача борди. Азиз бундан ниҳоятда аччиқланиб, «Ихтиёринг», деб юборди. Аммо туни билан у изтироб чекиб, ўзини-ўзи койиди. Сўнг «эр киши мард бўлиши керак, балки у бу сўзни ўйламай айтгандир, ундан кечирим сўрашим керак», — деб тонг отарда нарсаларини йиғиштириб сумкасига солаётган Мўътабарга ялинди:

— Жаҳл устида айтдим, кечиринг, ахир биз бирга бўлишга аҳд қилганмиз-ку! Рашкларингиз ўринсиз, мен фақат сизни дейман, ишим шунақа, ҳар доим уйда бўлолмаслигим турган гап. Лекин покман, бундан сўнг бундай хаёлларга борманг. Одамлар нима дейди? — деб уни юпатмоқчи бўлди.

Мўътабар эса терс қаради:

— Елкамнинг чуқури кўрсин бу уйингизни, хоҳламайман сиз билан туришни... — деди-ю, зарда билан чиқиб кетди.

Чақмоқдек тез рўй берган бу воқеа Азизни довдиратиб қўйди. Уйдагиларга нима дейишини билмади. Кеч бўлди. Келиндан дарак йўқ... Қайнона, қайнота безовта бўлиб эшикка тикилар эдилар. Улар бу ҳолнинг асл сабабини билишмасди. Азиз бекатда узоқ туриб Мўътабарни ярим тунгача кутди, сўнг бўшашиб уйга қайтиб, воқеани ота-онасига айтишга мажбур бўлди...

Мўътабар институтда бир йигит билан биринчи курсданоқ гаплашиб юрарди. Лекин негадир тўй олдидан буни яширди. Ота-онасига айтмади. У суддан сўнг яна ўша йигит билан топишиб олди, у билан тез-тез учрашиб турадиган бўлди. Бу ҳол ҳаммага маълум бўлди. Ҳатто Мўътабарнинг ота-онаси ҳам бундан хабардор бўлиб, унга танбеҳ бердилар. Аммо Мўътабар бунга қулоқ солмади.

— Ўшанга тегаман! — деди қатъий. Аслида йигит уйланган, ҳатто икки боласи ҳам борлиги маълум бўлгач, ўқитувчилари, курсдошлари ҳар иккисининг хулқ-атворини муҳокама қилишди. Чора ҳам кўришди. Барибир нафи бўлмади. Мўътабар билан Муродали ҳаётда жуда катта хатога йўл қўйишганини яхши била туриб икки норасиданинг тақдири ҳақида ўйламадилар. Уларни тирик етим қилдилар. Бир муштипар аёлни, не-не умидлар билан бир ёстиққа бош қўйган бегуноҳ Азизнинг қадр-қимматини енгилтаклик ва беҳаёлик билан оёқ ости қилдилар.

Шуни айтадилар-да «Яхши хотин қанд едирар, ёмон хотин панд едирар» деб. Ҳаётда бундай шахслар орамизда жуда оз, аммо ондасонда бўлса ҳам гулдек гуркираб келаётган жамиятимиз учун уларнинг хулқ-атворлари, қилмишлари катта нуқсон, очиғи доғдир.

Садоқат — инсон умрининг мазмунли, мукаммал бўлишида бош омилдир. Ҳеч тасаввур этиб бўлмайди, ахир аёл ёки эр ўз жуфти ҳалоли, рафиқаси ёки эри бўла туриб, унинг кўзига «чўп солса».

Садоқатли аёллар ҳақида кўп эшитганман. Кўплари билан ҳамсуҳбат бўлиб, улар иродасига, ақл-фаросатига қойил қолганман. Аёллик ғурури — бу олижаноб фазилат. Хўш, эркаклардаги садоқат, вафочи? — деб сўрарсиз.

Мен чуқур ҳурмат билан Тошкентнинг Оққўрғон маҳалласида истиқомат қиладиган Исохон аканинг садоқати ҳақида шуларни айтмоқчиман. Исохон ака ён қўшнимиз. Улар Зарифа опа билан тотли ҳаёт кечиришарди. Ҳавас қилса арзигудек бу гўзал оилада Латифаой, Фаридахон ва Ҳасан-Ҳусанлар туғилишди. Афсуски, оғир бетоблик Зарифа опани ҳаётдан жуда эрта олиб кетди.

Бунга ўн йилдан ошди. Исохон ака болаларини гулдек тарбия қилдилар, сира ўксинтирмай ҳам оталик, ҳам оналик меҳрини бердилар. Латифаой уйли-жойли бўлди. Чунки ота-онасининг тотув ҳаётларининг оз бўлса ҳам шоҳиди бўлган болалар эсли-ҳушли, одобли бўлиб вояга етдилар. Маҳалладаги оқсоқоллар бир неча марта Исохон акага уйланишни маслаҳат беришди. Бу инсонда садоқат шунчалик кучли эканки, таклифларини рад этиб, ҳамон Зарифа опа хотирасини пок тутиб, эъзозлайдилар. Маҳалладаги каттадан-кичик барча Исохон акани юракдан ҳурмат қилишади.

«Тотув турмуш — узоқ умр» — деган гап бор халқимизда. Субутой ака Долимовни республикамиз жамоатчилиги яхши танишади, ҳурмат-эҳтиром билан тилга олишади. Чунки домла таниқли олим, шу билан бирга ҳақиқий инсондир. Субутой ака ва Рожия аялар пирибадавлат,ували-жували кишилардир. Бу табаррук хонадонда уч ўғил ва беш қиз вояга етди. Уйли-жойли, бола-чақали бўлишди. Мен бу даргоҳга тез-тез боришни севаман. Субутой ака ажойиб инсон, пок қалб эгаси, меҳрибон мураббий, устоз. Ёшлар улардан на фақат илм сирларини, балки турмуш сабоқларини олиб сира кам бўлишмаяпти. Ҳамма ҳам бу нуроний отахон ва онахоннинг бир-бирларига илиқ, самимий, меҳрли мулозаматларини кўриб ихлос билан шуларга ўхшайлик, деб ният қилишади. Инсонлик, одамийлик бўлса шунчалик бўлади-да.

Рожия ая тиниб-тинчимас аёл. Келинларини қизларидан ҳам аъло кўриб, набираларини бағриларида тарбиялайди. Бу хонадонда фақат файз-тароват ҳукм суриб келяпти. Саксонга яқинлашиб қолган Субутой ака ҳали жуда тетиклар. Ҳамон Тошкент давлат университетида ёшларга сабоқ берадилар. Ҳар йили неча-неча китобларни ўқувчиларга тақдим этадилар. Бу бардамликнинг боиси тинч-тотув, ширин турмуш эмасми?!

Ҳа, садоқатли, пок бўлиб бир умрга бир-бирларини суяб, иззат-икромларини жойига қўйиб элга қайишадиган, халқ хизматига камарбаста, яхши, қобил фарзандлар ўстириб, мурод-мақсадларига етиб, ҳаёт гаштини осойишталик билан бирга сураётган нуроний отахон-онахонларни кўриб киши ҳавас қилади, уларнинг ҳаёт тажрибалари фарзандлар тарбиясидаги ишларига эргашиб, шуларга ўхшасак, деб орзу-ният қилишади.

Зеро яхши, гўзал оилага бошчилик қилиш, одобли, меҳнатсевар фарзандларни вояга етказиш, аввало, ота-онанинг бир-бирига бўлган меҳр-муҳаббати, садоқатидан бошланади.

Қ. АБДУЛЛАЕВА,
педагогика фанлари кандидати.

ЎТМИШ САДОЛАРИ

МИНГ ЙИЛДАН КЕЙИН ТАНИШУВ

Арманистон ССР Фанлар академияси Археология ва этнография институтининг антропология лабораториясида кўрсатилаётган экспозицияга турли даврларда яшаган кишиларнинг ўнлаб ҳайкал портретлари қўйилган. Уларнинг образини А. Жагарян яратди. Бош суягига қараб киши қиёфасини пластик тиклаш соҳасидаги унинг ишлари бутун мамлакатга манзур бўлди.

Жагаряннинг иш бўлмасига кираётиб, ҳайкалтарош устахонасими ёки илмий лабораториями, деб ўз-ўзингизга савол берасиз. Стеллажларда Арманистоннинг тоғлиқ ерларида бундан 6 минг йилча аввал яшаган хирритост қабиласига мансуб эр-хотин портретларини, тоғлиқ Сюник шоҳларидан бири — Григор I ва малика Денари портретини, тейшибаинилийлик Урарта қизи портретини кўрасиз. Улар билан бир қаторда микроскоп хирургия асбоб-ускуналари, диаграммалар, схемалар турибди.

— Ҳайкалтарошлик санъатини эгалламай туриб, пластик анатомия, математика қонунларини билмай туриб, бош суягига қараб киши қиёфасини тиклаб бўлмайди, — дейди Андраник Жумшудович. — Москвада профессор М. Герасимов ҳузурида бўлганимда, буни яхши тушуниб олгандим, уни ўз устозим деб биламан.

А. Жагарян юз портрети юмшоқ тўқималарининг суяк рельефига қаттиқ боғлиқлигини аниқлашга муваффақ бўлди. Шунинг асосида бош суягини рентгенда текширгандан сўнг юз контурлари тарҳининг нуқталари белгилаб олинади. Шундан сўнг бош суяк жуда мулойим моддадан иборат «мускуллар» билан қопланиб боради. Юз қиёфаси шу тахлитда тикланади, бош кийим, усти-бош безаклар тарихчилар, этнографлар, археологларнинг тавсиялари билан тайёрланади.

Жагарян фақат пластик реконструкция қилиш билангина қизиқмайди. У «юрак ва шоҳ томирларнинг туғма касалликлари» атласининг муаллифидир. Бу асар 20 йилдан бери врачларга қўлланма бўлиб хизмат қилмоқда ва 1958 йилда Брюсселда бўлган жаҳон кўргазмасида «катта соврин» билан олтин медалга сазовор бўлган.

(ТАСС).

ЭЛЕКТР ЧАНГГА ҚАРШИ

Ёз кечаси парвоналар электр лампочкасига ёпирилганлигини кўрганмисиз? Электр майдонига тушган чанг билан ҳам тахминан худди шундай ҳол юз беради. Каунас политехника институтининг олимлари шу ҳодисадан фойдаландилар.

Улар Алитус ип-газлама комбинати учун принципиал янги вентиляция системасини яратдилар.

Янги установка эса кўп марта самаралироқдир. Комбинат цехларида ўрнатилган ғоят сезгир приборлар ҳатто серчанг ишлаб чиқариш участкаларида ҳам ҳаво булғаланганлигини пайқагани йўқ.

Олимларнинг бу янгилиги Литванинг бошқа тўқимачилик корхоналарида ҳам жорий этилмоқда. (ТАСС).

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ХАЛҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ
1980—1981 ўқув йили учун
ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА
СИРТҚИ ФАКУЛЬТЕТНИНГ
БИРИНЧИ КУРСИГА

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

халқ хўжалигини планлаштириш, саноатни планлаштириш, моддий техника таъминоти экономикаси ва планлаштириш, меҳнат экономикаси, қишлоқ хўжалигини планлаштириш, савдо экономикаси, молия ва кредит, статистика, бухгалтерия ҳисоби (саноат, қишлоқ хўжалиги, савдода, банкларда).

Ўқиш муддати — 5 йил.

Институтга кирувчилар қабул комиссиясига қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, ўрта маълумоти тўғрисидаги ҳужжатнинг асл нусхаси, иш жойидан характеристика, меҳнат (колхоз) дафтарчасидан кўчирма, соғлиғи тўғрисидаги справка (286-форма), 3х4 см. ҳажмидаги 6 дона фотосурат.

Кирувчилар қабул комиссиясига ҳужжат топширишга келганларида паспорт, ҳарбий билет ёки ҳарбий хизматга мансублиги ҳақидаги гувоҳномани кўрсатишлари зарур.

ҲУЖЖАТЛАР — 20 АПРЕЛДАН 31 АВГУСТГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Кириш имтиҳонлари — 15 майдан 10 сентябргача бир неча потокларда ўтказилади.

ҲАММА МУТАХАССИСЛИКЛАРГА КИРУВЧИЛАР: ўзбек (рус) тили ва адабиёти (иншо), математика (оғзаки), СССР тарихи ва географиядан (оғзаки) кириш имтиҳонларини топширадилар.

ҚАБУЛ ҚИЛИШ ҚОИДАЛАРИ ҲАҚИДАГИ БАТАФСИЛ МАЪЛУМОТЛАРНИ ОЛИШ ВА ҲУЖЖАТЛАР ТОПШИРИШ УЧУН ҚУЙИДАГИ АДРЕСЛАРГА МУРОЖААТ ҚИЛИШИНГИЗ МУМКИН:

700063, Тошкент шаҳри, Олмазор кўчаси — 183, қабул комиссияси. Телефон 14-18-45 (канцелярия).

Институтнинг филиали — Андижон шаҳри, Фрунзе кўчаси, 19-уй. Телефон 45-538.

Қўқон шаҳридаги умумиқтисод сиртқи факультети — Энгельс кўчаси, 2-уй. Телефон 26-63.

ИНСТИТУТНИНГ ҚУЙИДАГИ ШАҲАРЛАРДАГИ ЎҚУВ ПУНКТЛАРИГА:

Самарқанд шаҳри, Коммунист кўчаси, 60-уй, Телефон 32-321.

Қарши шаҳри, Ленин кўчаси, 54-уй. Телефон 65-41.

Ўзбекистон ССР
Ҳунар-техника таълими давлат комитети
2-ТОШКЕНТ ПОЙАБЗАЛ ФАБРИКАСИ БАЗАСИДАГИ
149-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1980—81 ўқув йили учун
ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ: мўйнадўз-бичиқчи, тикувчи-мотористка, бичиқчи (чарм пойабзаллар ишлаб чиқариш бўйича), техника контроли бўлими контролёри, пойабзал бошлиғини тайёрловчи, тикув машиналарининг ремонти бўйича слесарь, электр ускуналарига хизмат кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш бўйича электромонтёр, якка пойабзаллар тикиш бўйича пойабзалчи.

ЎҚИШ МУДДАТИ ЎРТА МАЪЛУМОТЛИЛАР УЧУН БИР ЙИЛ, ТЎЛИҚСИЗ ЎРТА МАЪЛУМОТЛИЛАР УЧУН ЭСА 2 ЙИЛ.

Билим юрти қошида ишчи-ёшлар мактаби мавжуд.

Бошқа шаҳарликлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўрта маълумотлилар ҳар ойда 30 сўм ҳажмида стипендия билан таъминланадилар, тўлиқсиз ўрта маълумотлилар эса давлат таъминотида бўладилар (кунига 3 маҳал овқат, кийим-бош).

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма ўқувчиларга иш ҳақининг 50 проценти тўланади.

БИЛИМ ЮРТИ ҚОШИДА ВОКАЛ-ЧОЛҒУ, БИЧИШ ВА ТИКИШ, ТЎҚИШ, КИНО-ФОТО ТЎГАРАКЛАРИ ИШЛАЙДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ёзилган ариза, турар жойидан справка, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, 3х4 см. ҳажмдаги 6 та фотосурат.

ҲУЖЖАТЛАР ЯКШАНБА КУНИДАН ТАШҚАРИ ҲАР КУНИ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Чилонзор райони, Домбробод массиви, Наққошлик кўчаси, 199-уй (16 троллейбус, 84-автобуснинг «Домбробод» массиви бекати метронинг «Собир Раҳимов» станцияси. Телефон: 76-11-45).

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЮРОСИ
ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ
«ТАШСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИГА

токарлар, фрезерчилар, слесарь-йиғувчилар, слесарь-ремонтчилар, сайқал берувчилар, қолипловчилар, электрокарачилар, прессловчилар, электр-газ пайвандчилар, электромонтёрлар, кўприкли кран кранчилари, тракторчилар, контролёрлар, юқорида кўрсатилган касблар бўйича шогирдлар. Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

МУРОЖААТ УЧУН АДРЕСЛАР

МАРКАЗИЙ ПУНКТ — Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона.

ЛЕНИН РАЙОН ПУНКТИ — Т. Шевченко кўчаси, 56-уй.

ОКТЯБРЬ РАЙОН ПУНКТИ — У. Юсупов кўчаси, 3-уй.

ЧИЛОНЗОР РАЙОН ПУНКТИ — Чилонзор массиви, 2-квартал, 3-уй.

ҲАМЗА РАЙОН ПУНКТИ — М. Ҳасанова кўчаси, 3-уй.

ФРУНЗЕ РАЙОН ПУНКТИ — К. Маркс кўчаси, 59-уй.

КИРОВ РАЙОН ПУНКТИ — Энгельс кўчаси, 89-уй.

С. РАҲИМОВ РАЙОН ПУНКТИ — Қорасарой кўчаси, 270-уй.

СЕРГЕЛИ РАЙОН ПУНКТИ — райисполком, Совет Армияси хиёбони.

А. ИКРОМОВ РАЙОН ПУНКТИ — Чилонзор массиви, 22-квартал, 13-уй.

●

«Совет Ўзбекистони» газетасининг 15 апрель сонида эълон қилинган ютуқли омонатлар расмий жадвалидаги А-359 счёт номерига 25 процент ўрнига 100 процент, А-366 счёт номерига эса 100 процент ўрнига 25 процент ютуқ чиққан деб тузатиб ўқилсин.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
25 АПРЕЛДАН БОШЛАБ
ЯНГИ ПРОГРАММА
«КЎЗГА КЎРИНМАС ОДАМ»
ФАНТАСТИК-САРГУЗАШТЛИ АТТРАКЦИОН

«ЖАВОҲИРЛИ ТИЛЛА ТАЁҚЧА» халқаро мукофотининг эгаси, халқаро сеҳргарлар академиясининг профессори, Бутуниттифоқ кўригининг лауреати, РСФСРда хизмат кўрсатган артист

ОТАР РАТИАНИ

Томошалар соат 19.30 да, шанба кунлари соат 16.00 ва 19.30 да, якшанба кунлари соат 12.00, 16.00 ва 19.30 да бошланади.

Касса соат 10.00 дан ишлайди.

44-35-84, 44-35-91 телефон номерлари бўйича коллектив заявкалар қабул қилинади.

●

«СРЕДАЗТЕПЛОМОНТАЖ» ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ТРЕСТИГА

термоизоляцияда изолировкачилар, тунукасозлар, футеровкачи-кислотаупорчилар, огнеупорчилар, қурилиш слесарлари, ғишт терувчилар, ёрдамчи ишчилар

КЕРАК

Ихтисосга эга бўлмаганлар курсларда ўқитилади.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 1-2 ОЙ.

Меҳнат ҳақи — ишбай-мукофотли ва аккордли-мукофотли.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона — аҳолини ишга жойлаштириш бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

●

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ

Ўрта мактабларнинг 10-синф ўқувчилари учун 16, 23, 30 апрель, 5 ва 12 май соат 16.00 дан бошлаб

ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ ЎТКАЗАДИ

Адрес: Тошкент шаҳри, К. Маркс кўчаси, 103-уй, 5-зал.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН
МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильмлар. 10.25 — Сарсонлик саргардонликда. Бадиий фильм. 10-серия. 10.40 — Киносаёҳатчилар клуби. Кўрсатув тугагач янгиликлар. 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 15.40 — Рус тили. 16.10 — Г. Синисало. Сампо балетига ёзилган куйлардан сюита. 16.30 — Мураббий. 17.00 — Қиличбозлик бўйича Бутуниттифоқ мусобақалари. 17.30 — Горнчилар қаердасиз! 18.00 — Ленин — журналист ва редактор. 19.00 — Қувноқ нотачалар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Фан ва турмуш. 20.05 — Меҳнат шон-шуҳрати байроқдорлари. 20.20 — Сарсонлик саргардонликда. Бадиий фильм. 11-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳужжатли экран. 23.10 — Дунё воқеалари. 23.25 — Гимнастиканинг уч куни.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

11.30 — Физикадан ўқув кўрсатуви. 12.00 — Телефильм. 12.30 — Физикадан ўқув кўрсатуви. 13.00 — Тегирмон тўхтаганда. Бадиий фильм. 14.15 — Ўзбекистон мактаб ўқувчиларининг XXVI спартакиадаси. 18.20 — Қувноқлар даврасида. 18.50 — В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига. 19.15 — Ленин альбоми. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ижод гулшани. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Студентлар концерти. 21.30 — Время. 22.05 — Пахта ҳам, гўшт ҳам. 22.20 — Студентлар концертининг давоми.

II

20.05 — Янгиликлар. 20.25 — Эстетика асослари. 21.00 — Физика. 22.00 — Фан ютуқларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш ва уларни савдо йўли билан реализация қилиш Бутуниттифоқ кенгаши. 22.25 — Майор Бўрон. Бадиий фильм. 1- серия.

РАДИО

БУГУН

Биринчи программа. 8.30 — Гуллар чиройи. 9.30 — Республика ёш композиторларининг асарларидан концерт. 10.40 — Лениннома программаси. 12.10 — Узбекистан индустриальный. 13.00 — Чорвадорлар ўз сўзларининг устидан чиқадилар. 13.30 — Кинофильмлардан куйлар. 14.00 — Миришкор сабзавоткорлар ҳузурида. 18.15 — Узбекистан спортивний. 18.50 — Халқ куйларидан концерт. 19.20 СССР халқ врачи Н. Жуманова. 19.45 — Най наволари. 20.20 — Композитор И. Бахшиш. 21.00 — Бунёдкорлар туркумидан. 21.10 — Мирмуҳсин. Соғинч ҳикоя. 21.30 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Микрофон олдида Н. Тўхтаева ва К. Юсупов. 23.20 — Дам олиш соатида.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000 Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-53-04, 33-44-55, 32-55-05, масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-30, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20; 32-54-18, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-20, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-69-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20, Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-05-27, Сурхондарё — 3-92-36, Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-04. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 01923. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Б. — 88. 6